

Promise

Voor Bijbels denken in de gezondheid(s)zorg 33ste jaargang nr 2 (april 2017)

In dit nummer:

Body piercing
Jezus of Mohammed
De vrouwe der volken
Katholiek apostolische werk

Bodypiercing

Als door een ringetje te halen?

Vrouwen dragen twee oorbellen, mannen niet, of toch wél: één of ook twee, of neusbellen, of navelringen, nagelpiercing¹, of implantations of implant², is dat hetzelfde als pocketing³, of stamping⁴, of scarification⁵, of versieren van je tanden⁶, of splitsen van de tong⁷, of een levend corset met een lint erdoor⁸, of opereren van de oren zodat die op puntige elfenoortjes lijken, of het amputeren van je ringvingers⁹, of ... De ontwikkelingen na het afbinden van voeten en het vijlen van tanden staan dus niet stil. Om het wroeten door koeien en varkens te voorkomen lieten deze beesten zich reeds ringen.

Everybody bodypiercing?

Bezoek aan de tandarts blijkt nog steeds een noodzakelijk kwaad te zijn. Ondanks de verdoving, is het tandengepeuter en getrek geen pretje. Pijn wordt angstvallig vermeden, maar toch ook heden een beetje aanbeden. Wees anders, verleg je grenzen. Verander je lichaam. Dat kan, er is zelfs een winkel voor. 'Body Manipulations', de eerste piercingwinkel van Europa, is gevestigd in (waar anders) Amsterdam¹⁰. Wat te denken van deze moderne rage? Hoe moet je als christen hier nou weer op reageren?

Herkomst

Oorspronkelijk is piercing afkomstig uit werelddelen als Afrika en Azië. Oude Egyptenaren bevestigden hun koninklijke status met een navelpiercing. Azteken pierceten hun lip¹¹. De lijfwachten van Caesar, de Romeinse centurions, pierceten hun tepels al. Ze droegen tepelringen als teken van hun mannelijkheid, vruchtbaarheid en moed en verder om hun korte cape aan vast te maken. Marokkaanse vrouwen droegen grote neussieraden, Eskimomannen snorharen van been en Papoea's hadden doorboorde neusschotten¹². Tot voor kort was het in West-Europa en de Verenigde Staten nog een ondergronds verschijnsel. De bakermat van het tegenwoordige piercen liggen bij Amerikaanse bikers en homoseksuelen¹³. De trendsetters die de lichaamskunst, overgewaaid uit het westen van de Verenigde Staten, in het begin van de negentiger jaren in Nederland introduceerden, hadden de kunst afgekeken van de Amerikaanse gay- en sm-scenes, die op hun beurt weer grondig historisch onderzoek hadden verricht, naar lichaamsversieringen van

de Maya's, Inuit en andere volkeren.

Daar werd piercing meestal gebruikt om verschil in klasse aan te duiden of jonge mannen in te wijden in de wereld van volwassenheid¹⁴. Alleen een bepaalde groep homoseksuelen, tatoeagefanaten en liefhebbers van SM-seks lieten zich dus wel eens prikken. Piercing was in de vijftiger jaren een taboe. Een vrouw die meer dan één oorbelletje droeg was een hoer¹⁵. De piercing was dus het exclusieve terrein van sadomasochisten en seksuele avonturiers. Punkers gaven piercing een politieke lading met het doorboren van de wang met een veiligheidsspeld. Net zoals bij tatoeage, betrof het eerst een bepaald slag alternatieve mensen, die piercing prakticeerden en propageerden. Tegenwoordig lijkt niemand meer op te kijken als ook 'gewone, nette burgers' een piercing dragen. In 2003 zouden er in Nederland 2 miljoen gepierceten rondlopen¹⁶.

Techniek

Het Engelse werkwoord 'to pierce' betekent doorboren, doorsteken, opensteken en perforeren, maar ook 'diep schokken' ... Een 'piercer' is een priem, angel of boor, en 'piercing' heeft de betekenissen van 'doordringend' (onderzoekend), 'scherp' (snijdend), en 'stekend' (pijn). In Van Dale's Groot Woordenboek Engels - Nederlands van 1984, ontbreekt nog de betekenis, die wij voor deze rage zoeken. Maar in de editie van de Neder-

landse taal van 2005 is het volgende te lezen: Piercen: een gaatje maken in een lichaamsdeel om daar een ringetje e.d. in te steken. En onder piercing vinden we daar: 1. het aanbrengen van een ringetje e.d. door een lichaamsdeel (als versiering of om lustgevoelens op te wekken) 2. in een lichaamsdeel aangebracht ringetje of knopje; - ook als tweede lid in samenst. als de volgende, waarin het eerste lid het gepiercete lichaamsdeel noemt: clitpiercing, eikelpiercing, navelpiercing, neuspiercing, oorpiercing, tepelpiercing, tongpiercing. Het woord 'bodypiercing' als een lichaamsversiering te vinden, ontbreekt nog in dit standaardwerk voor de Nederlandse taal.

In de praktijk zijn de oorbellen natuurlijk het bekendst. Maar piercing van o.a. je wenkbrauw, neus, lip, tong, tepel, navel, voorhuid, penis, schaamlippen, clitoris kan dus allemaal en het gebeurt allemaal! Ongeveer 10 % kiest voor een seksuele piercing. Je kunt een onderscheid maken tussen *bodypiercing* (in vitale lichaamsdelen als tong, tepel en eikel) en *superficial piercing* (aan de oppervlakte van het lichaam, zoals wenkbrauw, navel en huid van de balzak).

De prijzen? Na de piercing ben je zo'n 25 tot 50 euro lichter¹⁷.

Vroeger maakten de vrouwen hun gezichten op. Daarna schreef de mode voor dat je juist zo natuurlijk mogelijk eruit moest zien. Nu is piercing een trend. Waar ligt

Oorspronkelijk is piercing afkomstig uit werelddelen als Afrika en Azië.

de grens voor het doorbreken van taboes? Vallen we straks pas op door onszelf met rinkelende belletjes te behangen? Hoe ver verleggen we de pijngrens om er speciaal uit te zien en hoeveel kosten en vooral gezondheidsrisico's nemen we dan op de koop toe? Wellicht val je straks juist op door geen enkele lichaamsversiering. Het lichaam heeft toch al een natuurlijke schoonheid?

Infecties

Het doorboren moet uiteraard strikt steriel gebeuren. AIDS en hepatitis-B¹⁸ liggen, net als bij tatoeage ook hier op de loer. Bedenk dat de piercers geen chirurgen zijn. Medische experts schrijven in het Infectieziekten Bulletin, een uitgave van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), dat zeker mensen met een hartaandoening ontraden moet worden een piercing te zetten. Zo werd een dertigjarige vrouw door een (tong)piercing met de streptokokbacterie geïnfecteerd die via de bloedbaan bij haar hart terecht kwam. Met spoed moest ze daardoor

haar hartklep laten vervangen¹⁹. De ernst van deze risico's is later bevestigd: De hartspecialisten dr. M.W. Freund, drs. G.G. van Iperen en dr. J.L.M. Strengers (hoofd afdeling kindercardiologie) van het Wilhelmina kinderziekenhuis in Utrecht uiten hun ernstige zorgen in het Nederlandse artsblad Medisch Contact over het toenemend aantal jonge hartpatiënten met een piercing of een tatoeage. De lichaamsversieringen blijken het risico op hartbedreigende bacteriële infecties bij kinderen en jongeren met een aangeboren hartprobleem aanzienlijk te verhogen. De kleine wondjes die ontstaan bij het aanbrengen van een tatoeage of een piercing hebben lange tijd nodig om volledig te genezen en vormen dan een uitstekende toegangspoort voor bacteriële ziekteverwekkers als stafylokokken en streptokokken²⁰. Piercing is natuurlijk best pijnlijk, temeer omdat er geen verdoving wordt toegepast,

tenzij een medicus dit doet. Maar wettelijk mag hij dat namelijk alleen doen, en daar zijn goede redenen voor.²¹ Na doorboring wordt een metalen (van chirurgisch staal of goud, geen zilver, want dat veroorzaakt allergie) voorwerp, sieraad als ring of ketting aangebracht. De doorboorde lichaamsdelen genezen moeizaam en zijn lange tijd vatbaar voor infecties²². Daarbij moeten we denken aan minimaal drie weken voor een oor tot maximaal negen maanden voor een navel. Een onderzoek van de GG & GD van Amsterdam heeft aangetoond, dat tientallen gevallen van ernstige ontsteking na piercing bij de huisartsen werden gemeld. Het metaal van een *lippiercing* kan ervoor zorgen dat het tandvlees zich terugtrekt, wat weer kan leiden tot het verlies van (meestal voor)tanden. Dit is een onomkeerbaar proces. Schoonhouden wordt bemoeilijkt en de kans op tandvleesziekten wordt verhoogd²³. Het Openbaar Ministerie vraagt zich af of mensen zich altijd wel vrijwillig laten piercen.

Beschadiging en allergie

Tongpiercingen kunnen grote schade aanrichten aan het gebit, want de metalen staafjes en balletjes tasten het glazuur van de tanden aan en slaan ook stukjes van de tanden en kiezen. Glazuur dat eenmaal weg is, komt nooit meer terug. Bovendien zorgen ze voor bacterieophoping en schimmelinfecties²⁴. De mondholte van een 25-jarige vrouw was door een allergische reactie zo sterk opgezwollen dat ze niet meer kon slikken. Om verstikking te voorkomen moet dan onmiddellijk ingegrepen worden. Door een tongpiercing kan hetzelfde effect ontstaan als bij een wespensteek in de mond²⁵.

Het aantal jongeren met deze mondversieringen is sinds 2003 sterk toegenomen. Naast gebitsproblemen als tandfracturen, tandslijtage en terugtrekkend tandvlees, kunnen piercings ook allergische reacties veroorzaken of infecties. Via de bloedbaan kunnen de bacteriën bij het hart terechtkomen en in het hart of op de hartkleppen zorgen voor een ernstige infectie. Tongpiercingen kunnen ook ingroeien in het weefsel of in de keel schieten waardoor iemand kan stikken. De herstelwerkzaamheden aan het gebit door de tandarts kosten de zorgverzekeraars veel geld²⁶. Zou voorkomen ook hier niet beter zijn dan genezen?!

Ongelukken

Bovendien is het niet ondenkbaar dat iemand door de piercing blijft haken met alle pijnlijke gevolgen van dien. Zo heeft een 15-jarige meisje anderhalf uur lang in een zwembad vastgezeten, omdat haar navelpiercing vast kwam te zitten in een rooster in een wand van dat zwembad. Uiteindelijk is ze met veel moeite door de brandweer bevrijd²⁷. In verband met de eigen veiligheid wordt niet alleen in de sport, maar ook in fabrieken, bij machines zoals lopende banden, het dragen van sieraden niet voor niets afgeraden of zelfs verboden.

Minderjarig

Sommige piercers laten hun cliënt trouwens een verklaring ondertekenen, die de piercer van alle verantwoordelijkheid moet vrijwaren²⁸. Het kan namelijk gebeuren dat iemand in een aangeschoten bui door bier of drugs op een popfestival zich in een opwelling laat doorboren²⁹.

Minister Hoogervorst van Volksgezondheid besloot in 2005 wettelijke leeftijdsgrenzen voor piercings en tatoeages in te stellen. Hij maakt een uitzondering voor gaatjes in oorlellen. Een Kamermeerderheid wil wel leeftijdsgrenzen, maar is verdeeld over de vraag welke leeftijden moeten gelden³⁰. Eerder wilde minister Hoogervorst nog geen verbod voor piercings en tatoeages voor kinderen onder de

16 jaar³¹. Ministers van volksgezondheid en justitie zien bij nader inzien toch niets in het strafbaar stellen van piercings of tatoeages bij kinderen onder de zestien. Daarvoor voeren zij vier redenen aan: de politie heeft geen tijd om te controleren, het openbaar ministerie heeft prioriteiten elders liggen, de samenleving heeft afwijkende opvattingen over dergelijke ingrepen, en door het strafbaar stellen ontstaat het risico van een illegale markt. De VVD noemt dit drogredenen³².

Inmiddels is de warenwet nu toch zo gewijzigd, dat voor tatoeage- en piercingshops het absoluut verboden is om kinderen onder de 12 jaar te tatoeëren of een piercing te geven. Alleen oorbelletjes zijn toegestaan. Boven de 16 zijn kinderen vrij om te beslissen. Kinderen tussen de 12 en 16 moeten een vader of moeder mee nemen, anders is een tattoo of piercing niet toegestaan³³.

Uitstraling

Maar mag de politie zelf wel piercings en tatoeages zichtbaar dragen? LPF-kamerlid Eerdmans pleit voor een beschavingsoffensief bij de politie en verwijst naar het korps Amsterdam-Amstelland, waar korpschef Welting piercings, oorbellen voor mannen en zichtbare tatoeages in de ban heeft gedaan. Reden van het groeiende geweld tegen politieagenten is volgens de LPF'er niet alleen de toenemende agressiviteit van burgers, maar ook de uitstraling van Nederlandse agenten³⁴.

Doel

Volgens de eigenaresse van de piercingshop *Body Manipulations* Esther Sanalda, is piercing de ultieme uiting van individualiteit en weerbaarheid. De gepiercete mens benadrukt het leven in eigen hand te hebben, ook al haalt men zich daarbij nog steeds veel ellende op de hals³⁵. Het piercen deelt met tatoeëren het aspect van zelfbeschikking en het rituele karakter, al

is de piercing minder permanent van aard. Wie een neusknop of navelring verwijderd, blijft hoogstens met een klein gaatje zitten. Sommigen doen het om zich tegen iets of iemand af te zetten. Anderen willen het lichaam versieren zoals de natuurvolken, of proberen hun seksleven te stimuleren. Maar nu piercings zo algemeen zijn geworden, zijn deze niet langer symbool voor het zich afzetten tegen, maar het zich conformeren aan een groep (bijvoorbeeld punkers, skaters, Hells Angels en gothics) geworden. Volgens de samensteller van de expositie *De versierde mens, de historie van het prikken en pluggen*, Bert Sliggers, in Teylers Museum te Haarlem, is de jeugdcultuur van nu pas echt beïnvloed door het gedrag van supermodellen en popartiesten van het eind van de jaren 80, begin jaren 90³⁶. Sferen, waar tatoeage en piercing thuis horen zijn de "houseparty's". Volgens de flyers (uitnodigingsfolders) kan het niet grof, schokkend genoeg er aan toe gaan. Zelfs de duivel en zijn hel worden er bij gehaald en gepropageerd. Daar voelt een christen zich toch niet thuis?!

Piercing is een modetrend, voornamelijk decoratief van aard en zou het erotisch genot opvoeren. Piercing ligt dicht bij 'sadosochisme', dat is geslachtslust gekenmerkt door sadisme³⁷ en masochisme³⁸. Dat hier geen sprake is van tedere liefde, maar van egoïstische zelfbevrediging is duidelijk.

Cosmetische en commerciële doelen gaan bij piercing hand in hand. Deze 'body-manipulations' zijn vrij prijzig, maar dat is voor de moderne westerse mens meestal geen probleem. Het blijkt dus een welvaartsymptoom te zijn.

Piercing bezien vanuit christelijk perspectief

"Want het woord Gods is levend en krachtig en scherper dan enig tweesnijdend zwaard en het dringt door, zó diep

dat het vaneenscheidt (piercing!) ziel en geest, gewrichten en merg, en het schift overleggingen en gedachten van de harten ...”³⁹(Hebr.4:12) Uiteraard is hier de letterlijke betekenis gebruikt en niet de versiering of vermasking. Vinden we in Gods Woord wel iets van deze figuurlijk betekenis? In Ex.21:5,6 (vgl. Deut.15:16,17) staat:

“Maar indien de slaaf nadrukkelijk zegt: Ik heb mijn heer, mijn vrouw en mijn kinderen lief (deze zijn nl. eigendom van zijn heer), ik wil niet als vrij man weggaan, dan zal zijn heer hem bij de goden (dat zijn rechters en getuigen) brengen, hij zal hem bij de deur of de deurpost brengen, en zijn heer zal zijn oor met een priem doorboren en hij zal hem voor altijd dienen.”

Het oormerk diende dus als teken dat deze slaaf vrij had kunnen zijn, maar ervoor koos zijn heer te blijven dienen. De slaaf bleef zo als het ware levenslang aan het huis vastzitten. Dit oormerk was dus een teken van privé-bezit. Te denken valt aan een gat in het oor zonder voorwerp er in. Dit is dus niet hetzelfde als de moderne piercing.

Oor- en neusringen komen we al in Oude Testament tegen: Gen.24:47, 35:4 (als amulet), Ex.32:2,3 (ook de jongens droegen oorringen!), hier als offer voor het gouden kalf), 35:22 (als offer voor de tabernakel), Num.31:50, Richt.8:24-26 en Jes.3:16-23. De neusring werd door de vrouwen in de rechter neusvleugel gedragen, zodat de ring over de mond hing en moest worden opgetild bij het nuttigen van voedsel. Ook nu blijkt er dus weer niets nieuws onder de zon te zijn. God Zelf schonk aan zijn (symbolische)

vrouw (Jeruzalem) een neus- en ooring: Eze.16:12! Hiermee blijkt het dragen van deze sieraden gesanctioneerd.

Al voor de vierde eeuw voor Christus vertoonden Griekse standbeelden geperforeerde oorrellen, waardoor de oorringen gehangen werden.

Maar niet alleen als sieraden werden ringen gebruikt: Gevangenen werden als gevaarlijke dieren weggevoerd, aan touwen, die bevestigd waren aan ringen of haken, die door neus of kin waren geboord. (Jes.37:29, Eze.19:4,9, 29:4 (vishaak), 38:4) Hier is dus bepaald geen sprake van versiering, maar om mensen in toom te houden.

In het Nieuwe Testament komen we aanmerkelijk minder sieraden tegen. Wel noemt Petrus dit voor de vrouwen: “*Uw sieraad zij niet uitwendig: het vlechten van haar, het om (niet: in)hangen van goud of het dragen van gewaden, maar de verborgen mens van uw hart, met de onvergankelijke (tooi) van een zachtmoedige en stille geest, die kostbaar is in het oog van God.*” (1 Petr.3:3,4, vgl. 1 Tim.2:9) Met andere woorden: pronk niet zo met je buitenkant; is je binnenkant wel schitterend? Je uiterlijk is een weerspiegeling van je innerlijk. “Als een gouden ring in een varkenssnuit, is een schone vrouw zonder verstand” (Spr.11:22). Waarschijnlijk waren de mannen ook in die cultuur niet zo ‘versierd’ als de vrouwen.

Waarom wil iemand per sé piercing? Wat zijn je motieven? Moet je echt met de modetrends mee? Choqueren? Provoceeren? Schreeuw om aandacht en acceptatie? Zelfhaat? Om de kick? Denk dan ook aan de komende kater, de risico's. Om je leegte te vullen?

Weet je niet dat het lichaam van een

christen de tempel van de Heilige Geest is (1.Kor.6:19)? Wie is de ‘huisbaas’? Die tempel onderging ook niet allerlei vreemde, bizarre decoraties door erin te boren. Bij piercing hoort een prikkelende pijn en nieuwe sensatie van de lichaamsvreemde voorwerpen. Genieten van pijn? Infectie en uitscheuren zijn niet denkbeeldig. Door deze stoerheid is men kwetsbaar. Piercen betekent ook pijn lijden. Sommige mensen doen dat voor de kick na het prikken, een soort overgave aan pijn, of – tijdens het spelen met ringen, kettingen en andere attributen voor het genot van de partner⁴⁰. Welk signaal geef je af als je je lichaam zo toetakelt? Wat wil je communiceren? Wat is je diepste motivatie om een piercing te laten zetten? Heb je het al aan God Zelf gevraagd? Wil je in deze als minderjarige ook je ouders gehoorzamen? Wat wil ik dat anderen hierdoor (niet) denken? Doe ik het puur om de versiering? Of om te provoceren? Heb ik die piercing nodig om mezelf te kunnen zijn? Getuige de vingerafdruk of dermatoglief is elk mens qua lichaam toch al uniek. Gelukkige hoeven we onze uniciteit en waarde niet met bizarre capriolen te bewijzen. Verheerlijk God met je lichaam, doe alles ter ere van God en geef geen aanstoot. Doe je best om bescheiden te zijn in de manier waarop je je presenteert^{41 42}.

Net zo min als bij tatoeage, mag piercing een te groot accent krijgen. Immers: beter langharig dan kortzichtig. Het is zo makkelijk om iemand te (ver)oordelen om zijn uiterlijk, terwijl we niets of te weinig weten over wat hem of haar ten diepste, innerlijk beweegt. Laten we twee oren en één mond gebruiken. Het al dan niet hebben van een piercing of tatoeage is echt niet bepalend voor een plaats in de hemel. Deze twee omstrede lichaamsuitingen mogen geen ‘schibbolet’ zijn of worden⁴³. Er ligt een spanning tussen de christelijke vrijheid en geen aanstoot geven. Het blijft gaan om het geloof in de Verlosser Here Jezus. Elk oog zal Hem zien, ook zij die Hem hebben doorstoken (‘piercete!’); en alle stammen der aarde zullen over Hem weeklagen.” (Openb.1:7).

Tenslotte

En als u denkt dat met deze laatste rage de mens wel uitgeraasd zou zijn, hebt u het mis⁴⁴.

Het blijkt nog extremer te kunnen. Bij een korsetpiercing worden twee rijen ringetjes (meestal op de rug) in het lichaam gebracht, waartussen een lint of ketting wordt geweven als in de vorm van een korset. In verband met onder andere infectiegevaar is deze vorm van piercen vaak tijdelijk.

Verder bestaat er een piercing in je kin waardoor een groot gat ontstaat, de zoge-

naamde 'hole in chin-piercing'. In dat gat in de kin (maar wang kan ook) wordt een doorschijnend plaatje geplaatst waardoor je de tanden kunt zien. En zonder dat plaatje kun je door je wang je tong steken. Dankzij bekijks van fans of reacties vol afgrijzen krijg je tenminste aandacht. Natuurlijk kun je ook een gat van 10 mm met een scalpel in je wang laten maken, daar een ring in plaatsen en deze ring telkens vervangen door een grotere totdat de gewenste grootte is bereikt. Dit kan wel gaan tot 3,6 cm, waarin een 'cheek-plug' wordt geplaatst om wel normaal te kunnen eten en drinken. Ook dit is niet ongevaarlijk bijvoorbeeld in verband met de afvoer van speeksel. Doel is om te laten zien dat je echt anders bent.

Het opzettelijk veroorzaken van littekenweefsel en brandwonden in bepaalde vormen is ook een techniek om jezelf als solist te profileren.

Rob en Marjolein van Rijn, eigenaars van de eerste piercingshop in Haarlem, waren al verslaafd aan piercings en tatoeages toen ze zagen dat je je ook aan vleeshaken kunt laten ophangen. 'Body suspension' is je lichaam aan de gepiercte huid omhoog laten takelen. Het is een soort circusact. De touwen waaraan de trapezewerkers door de lucht zwaaien, zijn bevestigd aan haken die door de huid geslagen zijn. Natuurlijk doet dat pijn, maar als je eenmaal hangt, maakt je lichaam adrenaline en endorfine aan die je de pijn doet vergeten en je high maakt, zoals bij extreme sporten. Die verkregen euforie kan wel drie dagen duren, 'maar als het mode wordt haak ik af'.⁴⁵ Dit echtpaar van Rijn had nooit gedacht zich zelf aan vleeshaken zou laten ophangen, maar ze organiseren nu zelf 'hangdagen' en geven colleges over pijnbeleving. Zoals gezegd werken deze 'lichaamsversieringen' verslavend, komt van het een het ander en vooral meer. Pijn, kosten en zelfverminking doen er dan steeds minder toe, integendeel. Wat is de volgende stap? Je met messen en zwaarden laten doorsteken, zoals bij Mirin?⁴⁶ Totdat het toch fataal afloopt... Dan valt het masker van de duivel, de 'mensenmoorder van het begin'.⁴⁷ Leiden 'lichaamsversieringen' tot zelfverminking tot zelfdestructie?

Deze om aandacht smekende en naar een kick zoekende 'hangjongeren' zijn toch meelijwekkend. De mens zonder God wil telkens een nieuwe sensatie, een hardere schok.

Maar piercing is als het drinken van zout water: het kan je dorst nooit lessen, sterker je krijgt alleen maar meer dorst. De mens is van nature leeg en probeert het vacuüm op bizarre en riskante wijze te vullen. Ligt je waarde en voldoening niet in de Here Jezus Christus dan blijf je zoeken om de innerlijke leegte vullen. Tot

hoe ver wil je gaan, hoeveel risico's neem je, waar leg je de grens?

Moet er eerst bloed vloeien? Ja! Christus werd aan het kruis doorboord en zijn bloed werd vergoten ter verzoening tussen God en mensen. Als we op Hem ons vertrouwen stellen, wordt het zinloze vacuüm waarmee elk mens geboren wordt, volledig opgevuld. Dit geeft echte vrede en zin.

What would Jesus do?

drs. W.J.A. Pijnacker Hordijk
update feb. 2017

Geraadpleegde literatuur:

S. Barabas, *Earring*, the Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible, volume 2 (Grand Rapids: Regency Reference Library, 1976) p.177
G. Fohrer, *Ring*, Bijbels/ historisch woordenboek, deel IV, (Utrecht/Antwerpen: Het Spectrum, Aula 394, 1969) p.287
prof.dr. W.H. Gispen, e.a. *Bijbelse Encyclopedie*, tweede deel (Kampen: Kok, 1975) p.202

Noten

- 1 Een klein ringetje door de nagelrand plaatsen, daar kunnen dan allerlei sieraden aan worden gehangen: hartjes, lieveheersbeestjes, belletjes. Er kunnen ook figuurtjes op de nagels geplakt worden zoals nepdiamantjes, en sterretjes. Voor mensen in het uitgaansleven is geen versiering te gek. De nagelpiercing is uit te breiden met een kettinkje dat verbonden wordt met een ring aan de vinger. En die ring kan ook weer met een ketting worden vastgemaakt. De nagels kunnen natuurlijk wel scheuren als je ergens achter blijft haken. *Een variant op de neusbel Nagelpiercing*, Simone Barneveld, NRC Handelsblad, 4-2-1999
- 2 Implantations of implants: via een holle naald worden staafjes metaal (24-karaat goud en een kwart procent titaan) onder de huid aangebracht, wat zo'n 750 gulden moet kosten. *Edelmetaal onder de huid, implants nieuwe trend lichaamsversiering*, Robert Haagsma, Algemeen Dagblad, 30-7-1998
- 3 Pocketing is een Canadese uitvinding,

waarbij metalen staafjes op of zelfs onder de huid worden aangebracht. *Een piercinkje past iedereen*, Sarah-Mie Luyckx, Trouw, 7-3-1998

- 4 Stampling: nietjes laten aanbrengen in de huid van arm of been. Hierbij kun je elke willekeurige vorm kiezen en als je de nietjes lang genoeg laat zitten wordt het een tatoeage. *Piercing: eeuwenoud verschijnsel*, Anke Sprakel, Metro, 23-1-2002
- 5 Scarification is het aanbrengen van blijvende littekens in de huid door middel van branden van een laserstraal. *Met een 'implant' het nieuwe millennium in*, Machteld Leistra, Utrechts Nieuwsblad, 18-12-1999
Sacrification [sic] is het bewust aanbrengen van brandwonden. Een piercinkje past iedereen, Sarah-Mie Luyckx, Trouw, 7-3-1998
- 6 Aanbrengen van een kristalletje, zilver of goud op en tand. *Tanden versieren*, Haarlems Dagblad, 17-7-2000
- 7 De gesplitste tong vertoont dan gelijkenis met die van een slang of hagedis. Dit zou niet alleen een esthetische ingreep zijn, maar ook extra sensuele prikkels opleveren. Risico's van infectie en een permanent spraakgebrek komen er gratis bij. .. *Verbod geëist op het splitsen van de tong*, Algemeen Dagblad, 17-5-2003
- 8 Levend korset toonde Björk in haar videoclip: twee rijen ringen in haar rug met een lint er door getrokken. *Prikken en pluggen*, Annemart van Rhee, Algemeen Dagblad, 20-2-2003
- 9 Alex van der Hulst, *Tatoeages zijn mainstream. Amputeer eens een vinger*, NRC.Next, 25-3-2015, n.a.v. de tentoonstelling *Body Art* in het Tropenmuseum te Amsterdam.
- 10 *Leuk, een staafje door je tepel, 'Van bezoek aan tandarts heb je meer last'*, Teije Brandsma, Vrij Nederland, 17-4-1993
- 11 *Piercings zijn hip, maar een eeuwenoud gebruik* John Maes, V!ta, 20-3-2002
- 12 *Piercings in de dark room*, Pauze magazine no. 6, maart 2003
- 13 *Body-piercer lonkt naar Utrecht 'Moderne medicijnman' wil eigen winkel en tijdschrift*, Maarten Venderbosch, Vrij Nederland, 29-8-1995
- 14 *Pa, mag ik een brandmerk*, John Hoogerwaard, Trouw, de Verdieping, 9-8-1999
- 15 *Ligstoel klaar voor ring door elk lichaamsdeel*, Helen navel kost negen maanden, Frans Bosman, Het Parool, 17-4-1993
- 16 *De verwoestende werking van de tongpiercing*, Afra Botman, Trouw, 26-4-2003
- 17 *Grote gevaren aan bodypiercing*, Teije Brandsma, Friesch Dagblad, 20-9-

Scarification

- 1993; Marc van den Eerenbeemt, 'Piercers' werken aan het hele lijf, de Volkskrant, 7-11-1994
- 18 Kans op hepatitis zwaar onderschat, Haarlems Dagblad, 22-5-2000
- 19 Een tongpiercing is slecht voor je hart, Nederlands Dagblad 12-7-2007; Piercing verwoest hartklep, Nederlands Dagblad 20-3-2008
- 20 René Steenhorst, Alarm om tattoo kinderen Risico infecties bij hartproblemen aanzienlijk hoger, De Telegraaf 19-7-2008.
- 21 Piercing: met of zonder verdoving, meener?, Algemeen Dagblad, 19-12-1995
- 22 Eén op de vijf New Yorkse studenten lijden aan infecties en bloedingen door piercings, volgens onderzoekers van de Pace Universiteit in Pleasantville. Een op de vijf heeft infectie door piercing, Sp!ts, 9-1-2002 en Piercing doet heel lang pijn, De Volkskrant, 9-1-2002. Dr. Lester Mayers, waarschuwt tegen een vreselijk bloemkooloor, een gevolg van piercings door het kraakbeen van het oor. Verder stelt hij in een vaktijdschrift: 'Deze morbide hobby trekt een zware wissel op ons zorgstelsel'.
- 23 Nav onderzoek van de universiteit van het Amerikaanse Ohio en waarschuwingen van de Britse tandartsenorganisatie. Lippiercing slecht voor tandvles, Sp!ts, 30-3-2005
- 24 Tongpiercing verwoestend voor gebit, BN / De Stem, 29-1-2005
- 25 Let op met tongpiercing Tandartsen waarschuwen voor "zelfde effect als bij een wespensteek". Sylvie D'HOORE, Het Nieuwsblad - De Gentenaar - 't Stad, 23-7-1999
- 26 Signalement Mondzorg 2011 van het College voor Zorgverzekeringen (CVZ) aan minister Edith Schippers van Volksgezondheid. Floor Ligtvoet, Tong- en lippiercings gevaarlijk voor gebit, Nederlands Dagblad, 31-8-2011
- 27 Meisje met piercing vast in zwembad, Nederlands Dagblad, 16-8-2009
- 28 GG & GD hoopt dat 'piercing' niet populair wordt, Raymond van den Boogaard, NRC, 14-4-1993
- 29 Helemaal jezelf zijn met ringen en staafjes, Jan Haerynck, de Volkskrant, 27-9-1996
- 30 Leeftijdsgrenzen voor piercings, Reformatorisch Dagblad, 20-4-2006
- 31 Verbod op piercing bij jongere van de baan, Sp!ts, 7-12-2005
- 32 Tatoeage bij kind toch niet strafbaar, Reformatorisch Dagblad, 13-5-2006
- 33 Verbod op tattoo en piercing bij kinderen, Reformatorisch Dagblad, 28-6-2006
- 34 LPF: Geen piercing en tatoeage voor politieagent, Reformatorisch Dagblad, 15-6-2006
- 35 Marc van den Eerenbeemt, 'Piercers' werken aan het hele lijf, de Volkskrant, 7-11-1994
- 36 Prikken en pluggen, Annemart van Rhee, Algemeen Dagblad, 20-2-2003
- 37 Het voorwerp van begeerte voor en gedurende de bevrediging te pijnigen.
- 38 Psychische gesteldheid, waarbij het ondergaan van vernedering en lichamelijke mishandeling een noodzakelijk middel is tot seksuele bevrediging.
- 39 For the word of God is quick, and powerful, and sharper than any two-edged sword, piercing even to the dividing asunder of soul and spirit, and of the joints and marrow, and is a discerner of the thoughts and intents of the heart. R.S.V.; Piercing ook in de King James Version, New American Standard Bible enz.
- 40 Vooral een staafje in de tong is heel spannend -Body piercing: verminking of versiering?, Renée Lamberts Opzij, juni 1993
- 41 1Cor.6:20, 10:31-33, 1Tim.2:9
- 42 Piercings, Ronduit Insite, sept. 2004
- 43 Herkenningwoord uit Richt.12:4-6, betekent nu: uiting, waardoor een bepaalde overtuiging of hoedanigheid valt af te leiden.
- 44 Wie denkt dat met 't bodypiersen het einde wel in zicht is heeft het mis: na het prikken komt 't branden en snijden, Jerry Goossens, Trouw, 2-7-1994
- 45 Brigit Kooijman, 'Zijn tongsplitsing vond ik wel moeilijk', NRC.Next, 23-1-2017 Dutch Body Art Suspension Team
- 46 Mirin Dajo ('Mirin' is Esperanto voor 'wonder', pseudoniem voor Arnold Gerrit Henskes, 1912-1948), was een Nederlandse spiritualist. Hij zag zichzelf niet als fakir, maar als profeet voor de vrede. Hij verkreeg vooral bekendheid door zijn optredens, waarbij hij zijn lichaam liet doorboren met allerhande voorwerpen, zoals messen en degenen, klaarblijkelijk zonder hierbij lichamelijk letsel op te lopen. Hiermee verbaasde hij de medische gemeenschap van die tijd. Zijn spirituele gedachtengoed vond in die tijd geen aarde. Op 11 mei 1949 at hij een stalen naald, die twee dagen later chirurgisch werd verwijderd. Tien dagen daarna lag hij in een tranceachtige toestand op zijn bed, en stierf drie dagen daarna. Volgens autopsie was hij gestorven aan aortadissectie. https://nl.wikipedia.org/wiki/Mirin_Dajo
- 47 Joh.8:44

Verschil tussen O.T. wetgeving

Voorwoord

Men hoort van niet-christenen vaak het verwijt dat de koran, met al zijn gruwelijkheden, niet veel verschilt met het Oude Testament. In dit verband kan geweest worden op de uitspraak van Jeroen Pauw in zijn talkshow Pauw op 24 november 2016 (11). Je kunt dan uiteraard wijzen op het Nieuwe Testament en op de Here Jezus Christus, die zonder zonden en ook zonder geweld was (12). In dit artikel worden er ook vanuit het *Oude Testament* redenen aangegeven dat het Oude Testament toch heel wat anders is dan wat bijvoorbeeld IS uit de koran haalt (onthoofden, ledematen afhakken van zondaren, nl. de ongelovigen).

Inleiding

Hoewel tal van politici, journalisten, en moslimorganisaties bezorgde Westerlingen ervan willen verzekeren dat de acties van ISIS, Boko Haram, al-Qaeda, al-Shabab, en de Taliban weinig of niets te maken hebben met de islam, echter iedereen, die vertrouwd is met de meest betrouwbare bronnen van de islam, weet dat onthoofdingen, terrorisme, en de seksuele uitbuiting van vrouwelijke gevangenen werden uitgevoerd en gepromoot door Mohammed en zijn metgezellen. Vandaar dat het kritiek hebben op de handelingen van terroristische groeperingen uiteindelijk kritiek op de leringen van de islam betekent.

Maar er is een probleem voor christenen die bezwaar maken tegen geweld dat wordt en is gepleegd in de naam van Allah. Immers ook het Oude Testament bevat harde straffen die vergelijkbaar zijn met die in de koran en de hadith (1), en de oorlogen van Jozua vertonen enige gelijkenis met de oorlogen van Mohammed en de 'juist geleide' kaliefen. Hoe kunnen christenen dan de aanvallen die door ISIS worden uitgevoerd, veroordelen zonder daarbij hun eigen geschriften te veroordelen? Zijn we gewoonweg inconsequent?

In dit artikel zullen we vijf belangrijke verschillen tussen de sharia (islamitische wetgeving) en oudtestamentische wet(geving) onderzoeken. Voordat we de verschillen bespreken, zullen we nota moeten nemen van de overeenkomsten die leiden tot beschuldigingen van inconsequentie.

Overeenkomsten tussen de sharia en de oudtestamentische wetgeving

Moslims leiden de term sharia af uit de koran, waarin Allah verklaart: "Dan hebben Wij u (o Mohammed) een duidelijke weg gewezen; volg die daarom, maar volg de begeerten der onwetenden niet" (45:18, Ali)(2). Het Arabische woord voor 'weg' is hier sharia, dat in dit verband verwijst naar de geboden van Allah die aan Mohammed gegeven werden. Omdat de koran (4:65) ook moslims beveelt om besluiten van Mohammed te gehoorzamen, omvat het geheel van wetten, dat ontstond en dat sharia werd genoemd, zowel de geboden van zowel Allah als Mohammed.

De Mozaïsche wet is de verzameling van mitsvot (geboden, traditioneel genummerd door joodse rabbijnen tot 613) die door God aan Mozes werden geopenbaard. Dit systeem van geboden om

bepaalde handelingen (mitsvot aseh) uit te voeren en om bepaalde handelingen (mitsvot lo taaseh) niet te doen, werd gegeven aan de kinderen van Israël als onderdeel van hun verbond met de God die hen uit de ballingschap had bevrijd.

Zowel de sharia en de wet van Mozes noemen strenge straffen voor het overtreden van de morele geboden (bijv. stening wegens overspel). Beide werden gegeven door mannen die beweerden openbaringen van God te hebben ontvangen. Beide resulteerden in de vorming van theocratische regeringen, belast met de handhaving van Gods geboden.

Deze overeenkomsten moeten ons niet verbazen, want Mohammed kende vele joden in Medina en hij zag zichzelf als de Arabische voortzetting van de joodse lijn van profeten. De koran bevestigt zelfs de inspiratie en het gezag van de Torah (3). Maar veel verrassender zijn echter de verschillen.

Verschillen tussen de sharia en de oudtestamentische wetgeving

De wet van Mozes en de sharia kwamen in verschillende tijden tot stand in verschillende landen, in verschillende omstandigheden en in verschillende talen. Toch zijn de verschillen veel dieper dan qua taal of plaats.

1. De Mozaïsche wet kwam pas na de verlossing

In het Oude Testament gaf God de wet van Mozes aan de kinderen Israëls nadat Hij hen had verlost uit hun slavernij in Egypte. God ging niet naar de joden tijdens hun gevangenschap om hen te vertellen dat als ze trouw Zijn wetten zouden gehoorzamen, Hij hen dan zou redden van de Egyptenaren. In plaats daarvan redde Hij hen eerst en gaf hen vervolgens de wet. Dit was een voorbode van het evangelie: "God echter bewijst zijn liefde jegens ons, doordat Christus, toen wij nog zondaren waren, voor ons gestorven is"

de sharia en de

(Rom. 5:8)(4). Bijbelse gehoorzaamheid aan God is een gevolg van Gods liefde, geen vereiste of voorwaarde voor Gods liefde.

Volgens de koran moet de gehoorzaamheid aan de geboden van Allah voorafgaan aan Allah's liefde, want Allah heeft geen liefde voor ongelovigen of voor degenen die gekenmerkt worden door verschillende soorten zonden:
Allah houdt niet van degenen die de grenzen overschrijden (2:190);
Allah houdt niet van welke ondankbare zondaar dan ook (2: 276);
Allah houdt niet van de ongelovigen (3:32);
Allah houdt niet van de onrechtvaardigen (3:57);
Allah houdt niet van hem die trots en opschepperig is (4:36);
[Allah] houdt niet van de verkwisters (7:31);
Allah houdt niet van de verraders (8:58);
Allah houdt niet van de onruststokers (28:77);
Allah houdt niet van enig arrogante opschepper (57:23).
De sharia moet dan ook worden gezien als de 'weg' of 'pad' om de liefde van Allah te verdienen (een concept dat geheel vreemd is aan de Bijbel)(5).

2. De Mozaische wet werd vergezeld door wonderen
Het is geen kleinigheid te beweren na-

mens God te spreken, maar de wet van Mozes kwam met méér dan alleen maar krachtige beweringen van Mozes. God voorzag in wonderen vóór, tijdens en na Zijn openbaring van de wet (bijvoorbeeld de plagen over de Egyptenaren, de slijting van de Rode Zee, water dat uit een rots stroomde, manna dat uit de hemel viel, etc.).

Daarentegen ontkent de koran herhaaldelijk dat Mohammeds openbaringen werden vergezeld door enig ander wonder dan de koran zelf. Nadat moslims meer dan een eeuw lang door joden en christenen waren bevraagd over het ontbreken

van de wonderen van Mohammed, stelden de moslims uiteindelijk een aantal wonderbaarlijke verhalen op en verwerkten deze in latere bronnen. Deze verhalen zijn echter direct in tegenspraak met de Koran: "En zij zeggen: 'Waarom is er geen teken van zijn Heer tot hem (de profeet) neder gezonden?' Zeg: 'Het onzienlijke behoort alleen Allah toe. Wacht, ik ben met u onder de wachtenden'" (10:20, Ali) "En de ongelovigen zeggen: 'Waarom is hem (de profeet) geen teken van zijn Heer neder gezonden?' Gij zijt waarlijk een waarschuwer en er is voor elk volk een leidsman" (13:7, Ali).

"Toch zeggen zij: 'Waarom zijn hem geen

tekenen van zijn Heer neder gezonden?’ Zeg: ‘De tekenen zijn bij Allah alleen, en ik ben slechts een duidelijke waarschuwer’. Is het niet genoeg voor hen dat Wij u het Boek hebben geopenbaard dat aan hen wordt voorgelezen? Voorwaar, hierin is barmhartigheid en aanzien voor een volk dat gelooft” (29:50-51, Ali) (6).

Het verschil wat betreft het thema van harde juridische straffen in het Oude Testament en de koran is hier zeer relevant. Ongehoorzaam zijn aan een man die beweert namens God te spreken, maar die geen bewijs kan leveren behalve zijn Arabisch proza is één ding, maar ongehoorzaamheid tegenover de God die u door de woestijn leidt door een vuurkolom is geheel iets anders. Omdat verantwoording proportioneel is met het aangeboden en ervaren bewijsmateriaal, hadden joden die tegen Gods geboden in opstand kwamen, geen enkel excuus.

3. De Mozaische wet propageerde eerlijkheid tegenover iedereen

Eén van de meest bekende oudtestamentische opdrachten was dat joden hun naasten moesten liefhebben als zichzelf: “Gij zult niet wraakzuchtig en haatdragend zijn tegenover de kinderen van uw volk, maar uw naaste liefhebben als uzelf: Ik ben de HERE” (Lev. 19:18). Nog opvallender (vooral gelet op de cultuur van die tijd) is Gods gebod (iets later in hetzelfde hoofdstuk) dat dezelfde liefde ook van toepassing is op niet-joden: “En wanneer een vreemdeling bij u in uw land vertoeft, zult gij hem niet onderdrukken. Als een onder u geboren Israëliet zal u de vreemdeling gelden, die bij u vertoeft; gij zult hem liefhebben als uzelf, want gij zijt vreemdeling geweest in het land Egypte: Ik ben de HERE, uw God” (Lev. 19:33-34).

Ongeveer tweeduizend jaar nadat Mozes deze woorden had overgeleverd aan de kinderen van Israël, eiste de koran een geheel andere behandeling van gelovigen en ongelovigen: “Mohammed is de

boodschapper van Allah. En zij, die met hem zijn, zijn hard tegen de ongelovigen en zachtmoedig onder elkaar” (48:29, Hilali-Khan). Deze ‘strengere’ behandeling van niet-moslims is gebaseerd op hun inferioriteit. Allah noemt joden, christenen en ‘al-Mushrikun’ (afgodendienaars) ‘de slechtste der schepselen’: “Voorwaar, de ongelovigen onder de mensen van het Boek en de afgodendienaren zullen in het vuur der hel geworpen worden, daarin zullen zij verblijven. Zij zijn de slechtste der schepselen” (98:6, Hilali-Khan). Moslims echter zijn de ‘beste mensen’, want Allah zegt tegen de moslims: “Gij (moslims) zijt het beste volk dat voor de mensheid (ter lering) is verwekt” (3:110, Hilali-Khan).

Dus terwijl de God van de Bijbel de joden eraan herinnert, dat ook zij ooit vreemdelingen in het land Egypte waren en werden gered door genade, herinnert Allah de moslims er aan dat ze superieur zijn aan niet-moslims en dienovereenkomstig de niet-moslims moeten behandelen.

4. De Mozaische wet was geografisch beperkt

In Exodus 23:31 zegt God tegen de Israëlieten: “En Ik zal u het gebied geven van de Schelfzee tot de Zee der Filistijnen en van de woestijn tot de rivier de Eufraat”. Gods verbond was met joden die Zijn geboden wilden gehoorzamen in ruil voor een speciaal goddelijk recht op het land. Iedereen die niet de Mozaische wet wilde gehoorzamen, was vrij om het land Israël te verlaten. Degenen die in het land bleven, stemden in met de voorwaarden van het verbond (inclusief straffen voor het overtreden van de wet). De joden werden nooit opgedragen over de wereld te marcheren en de Mozaische wet op te leggen aan de niet-joodse bevolking.

De sharia moet echter worden opgelegd aan de gehele wereld. Volgens de koran zond Allah Mohammed om de islam te laten zegevieren over alle andere godsdiensten: “Hij is het Die Zijn boodschapper met leiding en de ware godsdienst heeft gezonden om deze te doen zegevieren boven alle godsdiensten, ofschoon de afgodendienaren er afkerig van zijn” (9:33). Mohammed zou deze overwinning behalen door tegen de ongelovigen te strijden totdat ze zich onderwerpen aan de islam: “De boodschapper van Allah zei: ‘Ik heb de opdracht gekregen om tegen de mensen te vechten totdat zij zeggen: *La ilaha illallah* [‘Er is geen God dan Allah’], en wie zei *La ilaha illallah*, diens eigendom en leven zal door Allah gered worden” (7).

In een visioen werd aan Mohammed

getoond dat zijn ummah (moslimgemeenschap) uiteindelijk de sharia zou opleggen aan de hele wereld: “De boodschapper van Allah zei: ‘Allah trok de einden der aarde bij elkaar zodat ik ze kon zien, en ik zag de oosterse en westerse landen, en ik zag dat de heerschappij van mijn ummah zo ver zal komen als dat wat voor mij bij elkaar werd getrokken om het te kunnen zien” (8). Naar hun aard is de Mozaische wet geografisch beperkt, terwijl de sharia agressief expansionistisch is.

5. De Mozaische wet was niet de laatste boodschap

Het verbond met Mozes was voor de kinderen van Israël, niet voor de rest van de wereld. Sterker nog, zelfs in het Oude Testament, kondigt God aan dat er een nieuw verbond zal komen: “Zie, de dagen komen, luidt het woord des HEREN, dat Ik met het huis van Israël en het huis van Juda een nieuw verbond sluiten zal. Niet zoals het verbond, dat Ik met hun vaders gesloten heb ten dage dat Ik hen bij de hand nam, om hen uit het land Egypte te leiden: mijn verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel Ik heer over hen ben, luidt het woord des HEREN” (Jer. 31:31-32).

Door middel van de Messias zou Gods nieuwe verbond zowel joden als heidenen bereiken. In een profetie zegt God tegen de Messias: “Ik, de HERE, heb u geroepen in gerechtigheid, uw hand gevat, u behoed en u gesteld tot een verbond voor het volk, tot een licht der natien” (Jesaja 42:6). Oudtestamentische profetieën over een nieuw verbond werden vervuld door Jezus, die het verbond met Zijn eigen bloed verzegelde: “En terwijl zij aten, nam Jezus een brood, sprak de zegen uit, brak het en gaf het aan zijn discipelen en zei: Neemt, eet, dit is mijn lichaam. En

Hij nam een beker, sprak de dankzegging uit en gaf hun die en zei: Drinkt allen daaruit. Want dit is het bloed van mijn verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden” (Matt. 26:26-28). Dus het Mozaïsche verbond was een tijdelijke opstap naar een nieuw verbond.

Is er een nieuw verbond na de sharia? In de koran verklaart Allah: “Mohammed is niet de vader van één uwer mannen, maar de boodschapper van Allah en het zegel der profeten; Allah heeft kennis van alle dingen” (33:40). Mohammed is het ermee eens en zegt: “Er zal geen profeet na mij zijn” (9). Allah’s laatste marsorders voor moslims, zo lijkt het, betreffen onthoofdingen, het doden van afvalligen, de onderdrukking van vrouwen, en de gewelddadige onderwerping van de hele wereld aan de sharia.

Beoordeling

Hoewel er veel meer verschillen bestaan tussen de Wet van Mozes en de sharia (we zouden van gebod tot gebod moeten opdracht gaan om hen alle te onderzoeken)(10), hebben we genoeg gezien om beschuldigingen van inconsistentie weg te nemen. Christenen die ‘ISIS-stijl’ onthoofdingen, seksuele uitbuiting van vrouwen, en onderdrukking van religieuze minderheden veroordelen, zijn geen huichelaars, want de gelijkenissen tussen de wet van Mozes en de wet van Mohammed zijn slechts oppervlakkig. Daarom zouden atheïsten en moslims die de Bijbel ter sprake brengen wanneer de sharia in twijfel wordt getrokken of bekritiseerd, er goed aan doen om een Bijbel te openen en te zien wat het werkelijk zegt.

David Wood, PhD (gastheer van de Trinity Channel’s live talk show ‘Jezus of Mohammed?’ Hij heeft deelgenomen aan

meer dan veertig publieke debatten in de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk.)

Vertaling: Piet Guijt

Dit artikel verscheen voor het eerst in het Christian Research Journal, volume 38, nummer 06 (2015). De volledige tekst van dit artikel is te vinden op: <http://www.equip.org/article/five-differences-sharia-old-testament-law/>

Noten

- 1 Moslims geloven dat de koran aan de directe woord van Allah is. De Hadith (in tal van boeken en collecties) bevat de leer van Mohammed.
- 2 Tenzij anders vermeld, zijn de koran-citaten afkomstig uit de M. H. Shakir vertaling. Andere verzen, waar aangegeven, zijn afkomstig uit de vertaling Abdullah Yusuf Ali (Ali) en de vertaling Hilali-Khan (Hilali-Khan).
- 3 Zie 3:3-4; 5:43-44; 5:68; 7:157; 10:94.
- 4 Alle Bijbelcitaten zijn afkomstig uit de New American Standard Bible.
- 5 In antwoord op de koran-passages waarin staat dat Allah houdt niet van de ongelovigen, merken sommigen op dat bepaalde oudtestamentische passages zeggen dat God zondaars haat (bijv. Lev. 20:23; Psalm 5:5; 11:5; etc.). Maar ook hier is er een schrijvend verschil tussen de koran en de Bijbel. Jezus beveelt zijn volgelingen: “Hebt uw vijanden lief en bidt voor wie u vervolgen, opdat zij kinderen moogt zijn van uw Vader, die in de hemelen is” (Matt. 5:44-45; Rom. 5:6-8). Omdat Jezus’ woorden gezaghebbend zijn, zullen uitspraken over God die de zondaars haat, moeten worden geharmoniseerd met uitspraken over God die zondaren liefheeft, ofwel door erop te wijzen dat passages

zoals Psalm 5:5 poëtische uitingen zijn van Gods haat tegen de zonde of door te stellen dat God zondaars op een bepaalde manier liefheeft, maar een hekel aan hen heeft op een andere manier. De koran echter vereist geen dergelijke harmonisatie, want er is gewoon geen nadruk op Gods liefde voor zondaars of ongelovigen.

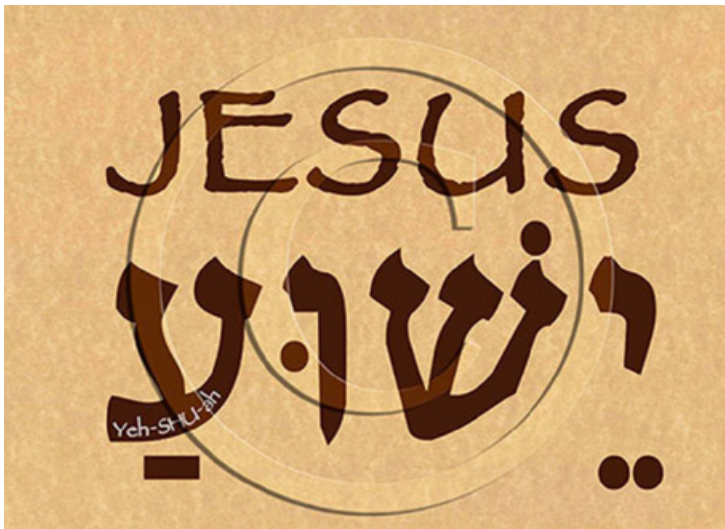
- 6 Zie ook 2:118; 6:37,109; 11:12; 13:27; 17:59, 90-93; 20:133; 28:48.
- 7 Sahih al-Bukhari, trans. Muhammad Muhsin Khan (Riyad, Saoedi-Arabië: Darussalam Publishers, 1997), 6924. Vgl. koran 5:32-33; 9:29,111,123; 48:29.
- 8 Sahih Muslim, trans. Nasiruddin al-Khattab (Riyad, Saoedi-Arabië: Darussalam Publishers, 2007), 7258.
- 9 Sahih al-Bukhari
- 10 Voor een zorgvuldige bespreking van de oudtestamentische wetten die volgens de moderne normen buitengewoon hard zijn, zie Paul Copan, *Is God een moreel Monster?* (Grand Rapids: Baker Books, 2011). Voor een analyse van de bewering dat oudtestamentische oorlogen genocide betekenden, zie Paul Copan en Matthew Flannagan, *Heeft God werkelijk genocide bevolen?* (Grand Rapids: Baker Books, 2014); en Matthew Flannagan, “Is de God van het Oude Testament een voorstander van totale oorlog tegen niet-strijders” in dit nummer van de Journal, 10-11.
- 11 “We weten ook allemaal als je je er een beetje in verdiept, dat al die boeken verschrikkelijk zijn en altijd oproepen tot geweld”, aldus Jeroen Pauw. Uit zijn uitspraak blijkt, dat hij zich er helemaal niet in verdiept heeft.
- 12 Ds. Paul Visser en EO-presentator Tijs van den Brink reageerden in de talkshow Pauw van 8 december 2016 op de ongenueanceerde uitspraak van Pauw.

“Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen” (Luk.23:34) (1) Jezus, tijdens de kruisiging.

“Moge Allah de joden en christenen vervloeken, want zij aanbidden op de graven van hun profeten” (2) Mohammed op zijn sterfbed.

Jezus of Mohammed?

Korte inhoud

Sommige aanhangers van het relativistisch denken beweren dat alle religieuze aanspraken in godsdiensten evenveel waarheid bevatten terwijl de ‘nieuwe atheïsten’ het tegenovergestelde beweren, namelijk dat alle religieuze aanspraken onwaar zijn. Uit een eerste onderzoek naar het bewijsmateriaal van de verschillende religies blijken er veel verschillen te bestaan. Terwijl de christelijke leer van Jezus in de Bijbel geheel gebaseerd is op ooggetuigen in Zijn tijd, is het geloof van moslims over Mohammed gebaseerd op documenten die pas een eeuw na de dood van Mohammed zijn ontstaan. Maar zelfs als we deze late islamitische bronnen serieus nemen, leidt dat onmiddellijk tot grote problemen. Mohammeds morele leringen en voorbeeld over seks en geweld worden door mensen die niet bekend zijn met islamitische bronnen als schokkend ervaren, zeker als ze vergeleken worden

met de lessen van Jezus, zoals we die lezen in het Nieuwe Testament. Wanneer we beiden vergelijken, dan valt direct de hoogstaande moraliteit van Jezus direct op. Jezus en Mohammed leerden een volslagen andere theologieën, maar in dit artikel willen we sterke argumenten aandragen om het christelijke denken de voorkeur te geven boven de islam. De opstanding van Jezus uit de dood wordt door tal van historische gegevens bevestigd. Bestudering van het leven van Mohammed leidt niet tot het overtuigende bewijs dat hij een profeet was en zijn leerstellingen leiden tot geloofsconflicten die voor velen het afscheid van de islam betekenden.

Toen Jezus van Nazareth aan het kruis hing, nauwelijks herkenbaar door Zijn talrijke bloedige wonden en verscheurd lichaam, vroeg Hij aan Zijn Vader om de mensen die Hem zo mishandeld hadden,

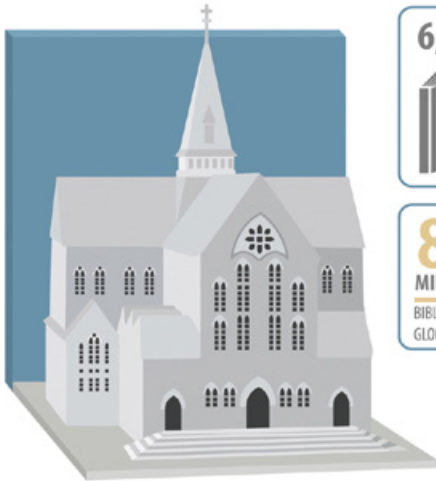
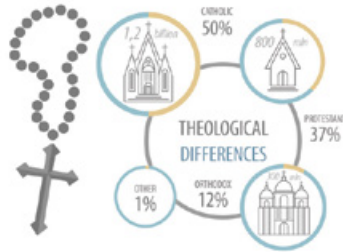
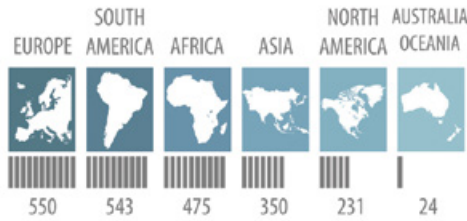
te vergeven. Zes eeuwen later lag Mohammed op sterven omdat een Joodse vrouw, wiens familie was afgeslacht door de islamitische veroveraars, hem vergiftigd had (3). Zijn gebed naar Allah was een vervloeking van de joden en christenen. Een zorgvuldige vergelijking (van uitspraken) van Jezus en Mohammed laat zien dat het christendom en de islam vaak anders zijn dan gedacht wordt. De oprichters van de twee meest populaire religies kennen levensgrote verschillen qua historisch bewijs en ethiek. Rekening houdend met de ongelijkheid van hun fundamentele leer kan de kloof tussen islam en christendom niet groter zijn. Mohammed lijkt onlosmakelijk verbonden met een bepaalde cultuur in een bepaalde periode. Jezus lijkt tijdloos te zijn.

Historische gegevens

Hoewel er verscheidene oude niet-christelijke geschriften verwijzen naar Jezus, is

CHRISTIANITY INFOGRAPHIC

CHRISTIAN POPULATION IN THE WORLD

vrijwel alles wat we weten over Zijn leven gebaseerd op de bronnen van het Nieuwe Testament. De vier evangeliën, het boek Handelingen en tal van brieven werden allemaal geschreven door ooggetuigen zelf of tijdens het leven van deze ooggetuigen. Meerdere, onafhankelijke, vroege bronnen stellen ons in staat om een betrouwbaar beeld van de historische Jezus te vormen. Een historicus zal echter meer problemen hebben met het onderzoeken van de bronnen van de islam. De Koran zegt niets over Mohammed (althans niet expliciet). De vroegste gedetailleerde biografische bron voor de profeet van de islam is Ibn Ishaq's 'Life of Muhammad', pas meer dan een eeuw na de dood van Mohammed geschreven. Moderne moslimtheologen hebben echter verklaard dat Ibn Ishaq's 'Life of Muhammad' een verkeerde methode van studie over de profeet was, waardoor ze gedwongen werden zich op nog latere informatie over hun profeet te richten. De meest betrouwbare bronnen van verhalen over Mohammed zoals de Sahih al-Bukhari, Sahih Muslim en anderen werden ongeveer twee eeuwen of nog later geschreven na de gebeurtenissen die ze in hun geschriften vermelden. Het moge duidelijk zijn dat er in die twee eeuwen genoeg tijd was om de historische inhoud naar believen te bewerken. Zoektochten naar vroegere historische islamitische gegevens hebben weinig opgeleverd en dit heeft geleid tot een grote scepsis onder de geleerden die in de afgelopen eeuw

islamitische studies gedaan hebben (4). Natuurlijk zijn er ook genoeg nieuwtestamentische geleerden die zeer kritisch staan tegenover het christelijk geloof (bijvoorbeeld tegenover Jezus' wonderen en Goddelijke natuur). Maar er is een cruciaal verschil tussen de scepsis over Jezus en de scepsis over Mohammed. De critici van het christendom moeten een weg vinden in een aanzienlijke hoeveelheid vroeg historisch bewijs, iets wat er in de geschiedenis van de islam niet te vinden is.

Moreel voorbeeld

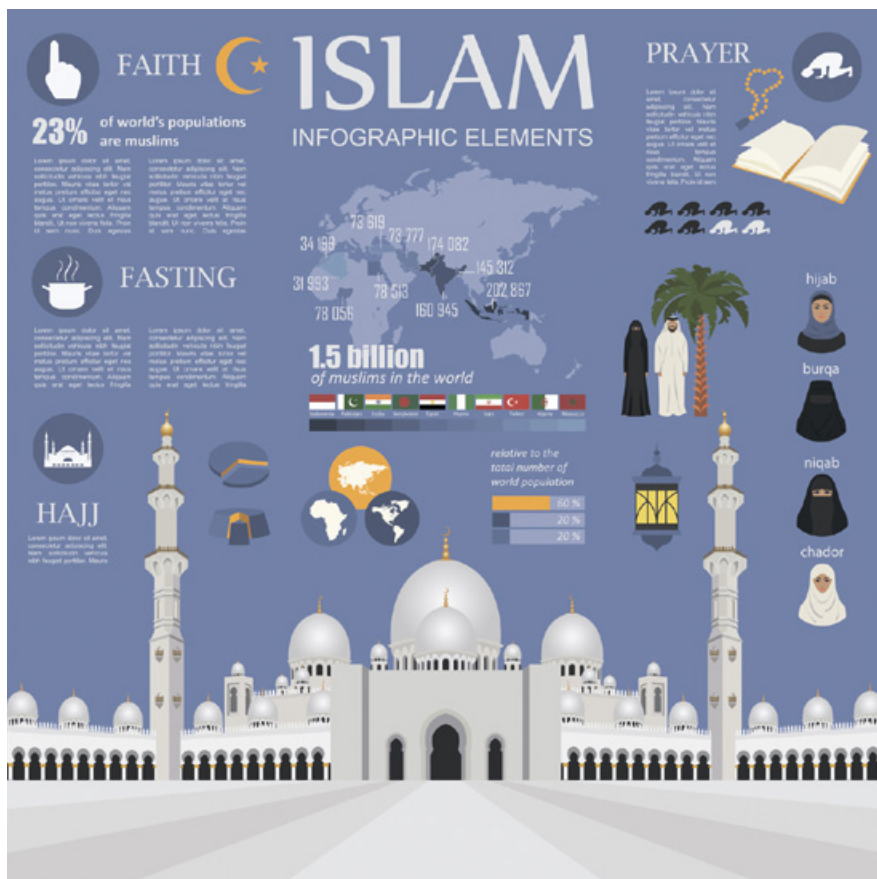
Kort nadat hij een atheïst geworden was, werd er aan de Britse filosoof Antony Flew gevraagd of hij dacht dat hij uiteindelijk toch een theïstische godsdienst zoals het christendom of de islam zou kunnen aanhangen. Alhoewel Flew dit ontkende, maakte hij bij die gelegenheid een vergelijking tussen Jezus en Mohammed. "Er is een opmerking die ik wil plaatsen waar ik volkomen van overtuigd ben: Jezus is een enorm aantrekkelijk, charismatisch figuur, hetgeen de profeet van de islam zeer zeker niet is" (5). Waarom vond Flew (die gedurende een groot deel van de twintigste eeuw berucht was om zijn kritiek op het christelijk geloof in God), Jezus 'enorm' aantrekkelijk en Mohammed totaal niet? Flew heeft een belangrijk deel van zijn leven besteed aan het bestuderen van wereldreligies en hij vond het contrast tussen Jezus en Mohammed opvallend. Jezus besteedde het grootste

deel van zijn driejarige bediening aan de zorg voor de noden van anderen. Wanneer Hij uitgedaagd werd om wonderen te verrichten om Zijn eigen honger te stillen (Mat. 4:3,4) of zodanig te handelen dat hij persoonlijk meer vereerd zou worden, weigerde Hij dat (Mat. 4:5,6). Maar Hij wendde Zich nooit af van blinden, doven, zieken, gehandicapten en mensen die honger leden. Hij kwam op voor de mensen die buiten de maatschappij stonden en veroordeelde de zelfingenomen elite (Luk. 7:36-50). Hij droeg Zijn volgelingen op om iedereen lief te hebben (Mat. 5:43-45) en niemand kwaad te doen (Mat. 26:52). Bij kritiek op Zijn persoon was Jezus zo overtuigd van Zijn integriteit dat Hij tegen zijn opposenten zei: "Wie van u overtuigt Mij van zonde?"

Afgezien daarvan gaf Jezus het ultieme morele bewijs door Zijn leven te geven voor anderen. Nadat Hij zijn discipelen gewaarschuwd had zich niet te verheffen tegenover anderen, zei Hij: "Want ook de Zoon des mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en Zijn leven te geven als losgeld voor velen" (Marc. 10:45). In navolging van het offer van Jezus hebben talloze christenen hun leven voor anderen gegeven of het evangelie verkondigd in vijandige gebieden, of de zorg op zich genomen van zieken in gebieden die door ziektes geteisterd werden.

In het leven van Mohammed is een dergelijk voorbeeldgedrag nauwelijks te vinden. Eerlijkheidshalve zijn er wel veel voorbeelden te noemen in het leven van Mohammed waarin hij aardig, gul of moedig was. En de komst van de islam heeft een einde gemaakt aan bepaalde gruwelijke praktijken zoals het vermoorden van kleine meisjes. De Koran stelt Mohammed voor als het ultieme rolmodel (33:21) terwijl zijn leringen een dergelijke waardering niet verdienen. Neem bijvoorbeeld Mohammeds houding tegenover twee belangrijke morele onderwerpen: seksuele ethiek en geweld. Ondanks het verbod van de Koran om met meer dan vier vrouwen te trouwen (4:3) had Mohammed op enig moment ten minste negen vrouwen (6), en wel nadat aan hem in 33:50 een bijzondere openbaring gegeven was dat het alleen aan hem was toegestaan dit gebod te negeren. Islamitische bronnen vermelden dat een van de vrouwen van Mohammed, namelijk een meisje genaamd Aisha, negen jaar was toen het huwelijk werd gesloten (7). Een andere vrouw, Zaynab, was eerder getrouwd met zijn geadopteerde zoon Zayd. Toen Mohammed zijn geadopteerde zoon Zayd bezocht, zag hij Zaynab bijna geheel naakt en voelde zich aangetrokken tot

haar. Zayd scheidde van zijn vrouw zodat Mohammed haar zou kunnen hebben (8).

Hoewel moslimmannen hoogstens vier vrouwen mochten en mogen hebben, stond Mohammed hen toe een onbepaald aantal gevangenen en concubines te bezitten (zie Koran 23: 5-6; 70: 22-30) (9). Moslims zijn niet verplicht om hun gevangenen waarmee ze seks hebben te trouwen, ze mochten zelfs seks hebben met gevangene vrouwen wier echtgenoten nog leefden (04:24) (10). Mohammed stond zijn volgelingen een vorm van prostitutie toe, de zogenaamde 'Muta', waar een moslim een vrouw voor seks kon betalen waarna hij haar voor een korte tijd kon trouwen en, na enige tijd seks met haar te hebben gehad, weer kon scheiden (11).

De manier waarop Mohammed met critici, afvalligen en niet-moslims omging was net zo verwerpelijk. Moderne moslims beweren dat Mohammed alleen zijn vijanden doodde als hij werd aangevallen, maar de geschiedenis leert dat Mohammed tal van mensen vermoordde wiens enige misdaad was het schrijven van kritische gedichten (12). Degenen die besloten om de islam te verlaten, verging het niet veel beter, want Mohammed gebood zijn volgelingen om eenieder die islam de rug toekeerde, te doden (13). Op basis van Mohammeds herhaalde commando's om afvalligen te doden, besloten alle vier scholen voor Soennitische recht-

spraak, samen met de Shia scholen, dat de mannelijke afvalligen gedood moesten worden. Er is echter enige onenigheid over de vraag wat te doen met vrouwelijke afvalligen, namelijk: a) ook doden of b) gevangennemen en martelen totdat ze weer terugkeerden tot de islam (14). Toch lijken sommige passages in de Koran de vrede met niet-moslims te bevorderen (15), maar de Koran kent haar eigen interpretatie van wetgeving namelijk: wat er ook gezegd wordt over de leer van de Koran of wat er ook afgeschaft of vergeten wordt, onze laatste leer is altijd de beste (2:106, Shakir) (16). Dit is de basis van 'de leer van intrekking' volgens welke eerdere passages van de Koran bij tegenstrijdigheden worden veranderd door latere passages. Houd dit in gedachten als u enkele passages leest uit de laatste drie belangrijke hoofdstukken, die Mohammed aan zijn volgelingen naliet.

"O, gij die gelooft, neem de joden en christenen niet tot vriend, ze zijn vrienden van elkaar" (5:51, Shakir); "Bestrijdt degenen die niet in Allah geloven noch in de laatste dag!" (9:29, Ali) (17); "Voorzeker, Allah heeft de gelovige personen en hun bezittingen gekocht zodat ze in het paradijs komen als ze de weg van Allah bewandelen en doden en gedood worden" (9:111, Shakir); "O, gij die gelooft, vecht tegen de ongelovigen in je nabijheid en laat ze je hardheid voelen" (9:123, Shakir); "Mohammed is de boodschapper van

Allah en degenen die met hem zijn, en streng tegen de ongelovigen en barmhartig onderling" (48:29, Hilali-Khan) (18).

Bedenk dat het belangrijkste criterium voor de bestrijding of mishandeling van mensen is dat ze niet geloven in Allah als de enige ware God. Mohammeds laatste marsorders bestaan grotendeels uit commando's om niet-moslims met geweld te onderwerpen. Deze bevelen overschrijven eerdere leringen waarin wordt opgeroepen tot een vreedzame co-existentie met ongelovigen. Even elk moreel relativisme buiten beschouwing latend, zal het niemand verbazen dat de terechte conclusie van Flews onderzoek is dat Jezus aanmerkelijk aantrekkelijker is dan Mohammed.

De religieuze boodschap

Jezus richtte Zich in Zijn aardse bediening op talrijke problemen en veel van wat Hij zei kon beschouwd worden als bekend terrein, ook bij niet-christelijke religies en filosofieën. Maar het meest unieke deel van Jezus' boodschap, en wat ook de meeste weerstand bij Zijn gehoor opleverde, had betrekking op Zijn identiteit en voorrechten als de goddelijke Zoon van God. De timmermanszoon uit Nazareth beweerde de grote 'Ik Ben' te zijn die de Israëlieten tijdens de exodus geleid had (Joh. 8:58; 8:24; vgl. Ex. 3:14). Hij beweerde de apocalyptische 'Zoon des mensen' te zijn die zou komen op de wolken des hemels en aanbeden zal worden in Zijn eeuwig koninkrijk (Marc. 14:62; vgl. Deut. 7:13-14). Hij verzekerde Zijn toehoorders dat Hij hun zonden kon vergeven (Marc. 2:1-12) en dat als mensen zondigen, ze een schuld aan Hem hebben (Luk. 7:40-50). Jezus zei dat Hij Zijn volgelingen, waar ook ter wereld, zou verzamelen (Mat. 18:20) en dat ze dan eeuwig bij Hem zullen zijn (Mat. 28:20). Hij verkondigde dat Hij in staat was gebeden te verhoren (Joh. 14:13,14). Kort daarvoor had Hij verklaard dat Hij heerlijkheid had bij de Vader voordat de wereld er was (Joh. 17:5). Jezus noemde Zichzelf Heer van de sabbat (Marc. 2:28) en de Heer van koning David (Mat. 22:41-45). Als je al deze leringen voegt bij de claim van Jezus dat Hij 'een losprijs voor velen' is, wordt de essentie van het christelijk geloof duidelijk: 'De goddelijke Zoon van de enige God is mens geworden om als volmaakt offer voor de zonden van de mens te sterven (Joh. 3:16).

Mohammed ontkende de essentiële leerstellingen van het evangelie. Jezus was niet meer dan een 'boodschapper' (Koran 5:75, Ali) (19). Jezus kon niet gestorven zijn voor de zonden van iemand anders omdat Hij niet aan het kruis gestorven is (4:157-158) en omdat iemand 'de last' van een ander niet kon dragen (39:7,

tot een leider van de eerste gemeenten, omdat hij ervan overtuigd was dat Jezus aan hem verschenen was (1 Kor. 15:7). De apostel Paulus vervolgde aanvankelijk de gelovigen en probeerde hen te doden (Hand. 9:1-19). Echter na een ontmoeting met Jezus op de weg naar Damascus begon hij dezelfde boodschap te prediken als Petrus, Jacobus en de andere apostelen, namelijk dat Jezus de verrezen Heer is (1 Kor. 15:11). De enige mogelijke verklaring van deze historische feiten is dat Jezus opstond uit de dood (23).

Volgens de Koran is Mohammeds enige wonder de Koran zelf (29:48-51). De welsprekendheid van de Koran werd verondersteld te zijn als teken van zijn goddelijke oorsprong (2:23). Maar dit is niet erg overtuigend. Zelfs al zou de koran het meest welsprekende boek zijn wat ooit geschreven is (wat het niet is), kan dit nauwelijks gezien worden als bewijs van goddelijke inspiratie, net zo min als de onovertroffen schitterende symfonieën van Mozart bewijzen dat zijn muziek van God komt. Ook al beschouw ik het belangrijkste argument van de Koran, namelijk het argument van welsprekendheid als basis voor de goddelijke oorsprong van de koran niet sterk (en zelfs eerder een bewijs wat tegen haar goddelijke oorsprong pleit), toch denk ik dat enkele feiten uit de vroege islamitische bronnen meer relevant zijn.

Ten eerste, toen Mohammed openbaringen begon te ontvangen in de grot op de berg Hira, was zijn eerste indruk dat hij bezeten was door een poëzie-demon (25). Ten tweede werd Mohammed na zijn ervaringen in de grot suïcidaal en probeerde hij van een klif te springen. Islamitische

Ali) (20). De Koran ontkent ook expliciet de leer van de drie-eenheid in 5:73 en 5:116. We moeten hierbij de kanttekening plaatsen dat volgens de Koran, christenen geloven dat de drie-eenheid bestaat uit God, Jezus en Maria (21). De centrale boodschap van de islam is dat mensen afgoderij moeten vermijden (vooral het geloof in de Godheid van Christus) en dat ze Allah moeten dienen door Mohammed als ultieme autoriteit in hun leven toe te laten (4:65; 3:31-32). Mohammed verklaarde dat zijn volgelingen de volgende geloofssoefening moesten uitvoeren (22): de vijf dagelijkse gebeden bidden, aalmoezen geven, vasten tijdens de maand Ramadan en een bedevaart naar Mekka (ervan uitgaande dat ze er fysiek en financieel toe in staat waren). Moslims moeten deze taken uitvoeren in gehoorzaamheid aan Allah.

vat zelfs twee apocriefe wonderen: Jezus spreekt bij de geboorte (19:29-33) en Hij geeft leven aan een kleivogel (5:110).

Natuurlijk is het fundament van het christelijk geloof altijd Jezus' opstanding geweest (1 Kor. 15:12-19). Als we de bewijzen uit de eerste eeuw gaan analyseren, zien we dat na de dood van Jezus Zijn volgelingen depressief waren omdat hun Leraar was gedood. Maar dezelfde volgelingen veranderden in enthousiaste predikers. De meeste van hen verkondigden tot hun (martel)dood dat Jezus uit de dood was opgestaan en aan hen verschenen was. We zien een dergelijke transformatie ook in twee mensen die tijdens de aardse bediening van Jezus geen volgelingen van Hem waren. De apostel Jacobus veranderde van een scepticus (Joh. 7:5)

Goddelijke bevestiging

In het verleden zijn er tal van mannen en vrouwen geweest die anderen vertelden wat ze moeten geloven over God. Zelfs tot op heden zijn er veel zelfbenoemde 'profeten' die hun volgelingen ervan overtuigd hebben dat ze de sleutels van het paradijs in hun bezit hebben. Jezus en Mohammed leerden theologieën die radicaal verschillen van elkaar en van die van andere religieuze leiders. Waarom zouden we hen geloven? Interessant is dat de Bijbel en Koran het erover eens zijn dat Jezus het meest wonderbaarlijke leven leidde in de geschiedenis van de mensheid. Volgens zowel de christelijke als de islamitische geschriften werd Jezus geboren uit een maagd (Mat. 1:18-23; koran 3:47), genas Hij melaatsen (Luk. 5:12-13; Koran 3:49), gaf Hij zicht aan de blinden (Marc. 10:46-52; Koran 5:110) en wekte Hij doden op (Joh. 11:38-44; Koran 3:49). De Koran be-

bronnen melden dat zijn vrouw Khadijah en haar neef Waraqaah, die overigens niet in de grot waren en geen idee hadden wat er werkelijk gebeurd was, hem ervan overtuigden dat hij niet bezeten was, maar dat hij een profeet van God was (26). Ten derde, toen Mohammed het 53-ste hoofdstuk van de koran af had en aan zijn volgelingen toonde, bevatte dat verzen waardoor moslims toegestaan werd tot drie heidense godinnen te bidden (al-Lat; al-Uzza en Manat). Mohammed declameerde deze verzen en boog zich ter ere van deze nieuwe openbaring. Even later vertelde hij zijn volgelingen dat de zogenaamde Satanische verzen die hij gebracht had als deel van de Koran, niet echt van Allah waren maar van satan. (“Salmon Rushdie “De duivelsverzen”) Mohammed verwijderde ze uit de Koran en verving ze met de woorden die we vinden in hoofdstuk 53 (27). Ten vierde, op een gegeven moment zei Mohammed dat hij het slachtoffer was geworden van een magische vervloeking waar hij ongeveer een jaar last van had. Volgens meerdere bronnen stal een van Mohammeds vijanden zijn haarborstel en gebruikte die als medium voor de vloek. Ibn Ishaq vertelt ons dat Mohammed in die tijd behekst was en Bukhari voegde eraan toe dat hij door die vloek waanvoorstellingen kreeg (28). Als

we deze feiten in acht nemen, wordt het vreemde argument dat de poëzie van de Koran beter zou zijn dan andere poëzie en dat het ‘dus’ een bewijs van goddelijke inspiratie zou zijn, verder ondergraven door de feiten die zijn aangedragen door de islamitische bronnen.

Het islamitische dilemma

Een laatste verschil tussen Jezus en Mohammed wat nog niet besproken is, is de vraag of een van deze mannen de boodschap van de ander bevestigd heeft. Zoals we gezien hebben noemt de Koran Jezus een ‘boodschapper’ van God en zijn de moslims derhalve verplicht om de leringen van Jezus te eren. Maar omdat de evangeliën melding maken van de christelijke visie op Jezus, namelijk de Goddelijkheid van Jezus, Zijn kruisdood en opstanding, zijn de moslims genoodzaakt te zeggen dat de evangeliën gecorrumpeerd zijn.

En hier worden de moslims geconfronteerd met hun misschien wel grootste probleem. De Koran bevestigt namelijk de inspiratie van de christelijke geschriften (zie 3: 3-4; 7:157; 10:94 etc.). Het draagt ook christenen op te (be)oordelen naar wat in het evangelie te lezen is (5:47). Dit heeft echter geen zin als het evangelie aanzienlijk veranderd zou zijn. Sterker nog, de

Koran verklaart “dat men geen been heeft om op te staan” als men zich niet houdt aan de Thora en evangeliën (5:68, Ali). In tegenstelling tot de islamitische beschuldigingen dat de evangeliën vervalst zouden zijn, beweert de Koran dat niemand in staat is Gods Woord te corrumpen (6: 114-115; 18:27). Dit openbaart een dilemma. Als de evangeliën betrouwbaar zijn, kan Mohammed geen profeet zijn, omdat het evangelie in tegenspraak is met de leringen van Mohammed. Maar als de evangeliën onbetrouwbaar zijn, kan Mohammed ook geen profeet zijn omdat hij de inspiratie, behoud en het gezag van de christelijke geschriften verkondigde. Dus hoe dan ook: Mohammed kan geen profeet zijn.

Beoordeling en conclusie

Zelfs een vluchtig onderzoek van het bewijsmateriaal laat zien (1) dat er veel betere historische gegevens zijn over het leven van Jezus dan over Mohammed (2) en dat Jezus een veel beter moreel voorbeeld was dan Mohammed (3), dat er een duidelijke goddelijke bevestiging van Jezus was in tegenstelling tot Mohammed (4) en dat Mohammed zelfvernietiging leert. Dit moet voor een oprecht zoekende moslim leiden tot een heroverweging van zijn standpunten. De christenen zijn in

plaats van vervloekt (zoals Mohammed bad), zeer gezegend met een onovertroffen geschenk.

David Wood

(gastheer van ABN's discussieprogramma: "Jesus of Mohammed?") Hij heeft deelgenomen aan meer dan 30 gematigde publieke debatten met Moslims in de Verenigde Staten en Engeland.)

Uit: CRI journal, vol.35 nr. 5 (2012).

Vertaling: Gerard Feller

Opmerkingen

- 1 Alle (Engelse) Bijbelcitatoren zijn afkomstig uit de New American Standard Bible.
- 2 *Sahih al-Bukhari*, trans. Muhammad Muhsin Khan (Riyad, Saoedi-Arabië: Darussalam Publishers, 1997), nummer 436.
- 3 *Sahih al-Bukhari*, Numbers 2617 en 4428; Ibn Sa'd, *Kitab al-Tabaqat al-Kabir*, vol. 2, vert. S. Moinul Haq (New Delhi: Kitab Bhavan, n.d.), 252.
- 4 Voor een bespreking van de recente sceptische trends, zie Robert Spencer's *Heeft Mohammed bestaan?* (Wilmington, DE: ISI Books, 2012).
- 5 Antony Flew en Gary Habermas, "Mijn bedevaart van het atheïsme naar theïsme: een exclusief interview met de voormalige Britse atheïst professor Antony Flew", verkrijgbaar bij <http://www.biola.edu/antonyflew/flew-interview.pdf>.
- 6 *Sahih al-Bukhari*, nummer 268.
- 7 Zie *Sahih al-Bukhari* 3895, 5133; *Sahih Muslim*, trans. Abdul Hamid Siddiqi (N.PMPM, n.d.), 3309, 3311.
- 8 Voor een grondige bespreking van de Zaynab affaire, zie Sam Shamoun, "Muhammad, Zayd en Zaynab Revisited", verkrijgbaar bij <http://answering-islam.org/Shamoun/zaynab.htm>.
- 9 Mohammed had een Koptische christen, genaamd Mary, als sex-slaaf.
- 10 Voor vele overleveringen over het aan moslims toegekende recht om seks met hun gevangenen te hebben, zie "Mohammed en de Female Captives"

- door Silas, te vinden op <http://answeringislam.org/Silas/femalecaptives.htm>.
- 11 Zie *Sahih al-Bukhari* 5075. Soennieten geloven dat Mohammed deze praktijk uiteindelijk verbod, terwijl de sjiïeten meestal eraan vasthouden dat Muta nog steeds aanvaardbaar is.
- 12 Zie bijvoorbeeld, Ibn Ishaq, *Sirat Rasool Allah (Het leven van Mohammed)*, trans. A. Guillaume (New York: Oxford University Press, 1980), 550-51, 675.
- 13 *Sahih al-Bukhari*, nummer 6922.
- 14 Moslimgeleerde Abul Ala Mawdudi's grondige analyse van de straf voor afvalligheid, "De bestraffing van de afvallige volgens de islamitische wet", is in het Engels vertaald door Syed Silas Husain en Ernest Hahn, en kan worden geraadpleegd op <http://www.answeringislam.org/Hahn/Mawdudi/index.htm>.
- 15 Zie bijv. 2: 256 en 109: 6.
- 16 Korancitatoren met de aanduiding "Shakir" zijn afkomstig uit de M. H. Shakir Translation (Elmhurst, NY: Tahrike Tarsile Koran, 1999).
- 17 Korancitatoren met de aanduiding "Ali" zijn afkomstig uit de Yusuf Ali Translation (Beltsville, MD: Amana Publications, 2011).
- 18 Koran citaten met de aanduiding "Hilali-Khan" zijn afkomstig uit *The noble Qur'an*, trans. Muhammad Muhsin Khan en Mohammed Taqi-ud-Din al-Hilali (Riyad: Darussalam, 1999).
- 19 Zie ook 4: 171; 05:17; en 09:30.
- 20 Vergelijk 6: 164; 17: 13-15; en 35:18.
- 21 De Koran richt zich op de leer van de

Drie-eenheid in 5: 116, waarin Allah aan Jezus vraagt: "Zei je tegen de mensen: 'Aanbid mij en mijn moeder als twee goden naast Allah?'" (Hilali-Khan). Aangezien er geen christelijke sekte ooit geloof heeft geleerd in een drie-eenheid bestaande uit God, Jezus en Maria, kunnen we ons alleen maar afvragen waarom dit dient als officiële reactie van de Koran op de christelijke leer.

- 22 "Er is geen god dan Allah en Mohammed is zijn boodschapper."
- 23 Voor een meer diepgaande bespreking van het bewijs voor de opstanding van Jezus, zie Gary Habermas en Mike Licona, *The case for the Resurrection of Jesus* (Grand Rapids: Kregel Publications, 2004).
- 24 Zie ook 6:37; 10:20; 11:12; 13: 7; 17:59; 28:48. We moeten er rekening mee houden dat, terwijl de koran herhaaldelijk ontkent dat Mohammed wonderen kon verrichten (afgezien van de Koran), latere moslimauteurs duizenden verhalen over de wonderen van Mohammed hebben samengesteld. Echter, omdat deze bronnen van zeer late datum zijn en in tegenspraak met de Koran, zijn ze niet geloofwaardig.
- 25 Ibn Ishaq, 106.
- 26 Ibid.
- 27 Ibid., 165-66.
- 28 Zie *Sahih al-Bukhari*, Nummers 3175 en 5765; Ibn Ishaq, 240

Wie is ‘de vrouw volkeren’?

Inleiding

Bisschop Punt van het bisdom Haarlem-Amsterdam is onlangs akkoord gegaan met het plan voor de bouw van een zogeheten mariale bedevaart-kathedraal bij de RAI in Amsterdam-Zuid, een replica van de voormalige Hagia Sophia kathedraal in het Turkse Istanbul. Mariavereerders uit de Filipijnen en de Verenigde Staten zijn bereid om fondsen te werven voor de bouw van dit immense pand (2). Wat is hier aan de hand? Wat is de achtergrond ervan en wat moeten we daarvan

denken? Daarvoor moeten we terug naar de vorige eeuw, toen een zekere Ida Peerdeman, een eenvoudige rooms-katholieke vrouw die in Amsterdam woonde, in de periode 1945-1959 een aantal Maria-verschijningen ontving.

Ida Peerdeman

Ida Peerdeman werd in 1905 in Alkmaar geboren. Op 8-jarige leeftijd verhuisde zij naar het centrum van Amsterdam en was lid van de rooms-katholieke Dominicuskerk. Na twee jaar MULO ging ze

bij Boldoot werken als secretaresse. Op een gegeven moment zag ze rode letters op het papier, terwijl ze met een zwart lint werkte. Er waren allerlei vloeken en verwensingen opgeschreven (20).

De eerste verschijning kreeg Ida Peerdeman (op straat) toen ze 12 jaar oud was. Thuisgekomen begonnen er allerlei Poltergeist-achtige manifestaties: “lampen gingen woest heen en weer, deuren openen en sloten zich vanzelf, en de wijzers van de klok gingen als waanzinnig geworden ronddraaien. De oven die zelden werd gebruikt, begon vanzelf te roken” (4). Ze hoorde rare dingen en geluiden, ze werd bij haar hals gegrepen (20). In haar jeugd heeft zij dus met buitengewone manifestaties, kwellingen en paranormale verschijnselen te maken gehad. Dit zou erop kunnen wijzen dat Ida Peerdeman gevoelig was voor de paranormale wereld. Haar vader wilde niet graag dat ze zou praten over de verschijningen, maar ze had er wel contact over met haar biechtvader pater J. Frehe (20). Door deze huisvriend werden de demonen door middel van een exorcisme uitgedreven, zodat de kwellingen ophielden (4, 27).

In de jaren 1945 tot (31 mei) 1956 kreeg Ida Peerdeman in totaal 56 verschijningen van ‘de vrouwe van alle volkeren’, die stuk voor stuk (met de datum erbij vermeld) beschreven zijn in het zgn. blauwe boekje (3). Op de inhoud ervan zullen we later ingaan. Er zijn naar aanleiding van de verschijningen twee bisschoppelijke onderzoeken geweest. In het eerste werd alleen afgegaan op de tekst zelf, en deze werd niet geacht van Maria te zijn. Later kwam er ook een onderzoek waarbij ook werd gekeken naar de persoon die de boodschappen kreeg. Daarbij bleek Ida een nuchtere indruk te maken (20).

Ida Peerdeman heeft in haar lange leven heel veel spot, verguizing en afwijzing moeten verduren. Maar op hoge leeftijd heeft ze nog net de kentering in de stemming meegemaakt. Ook al waren

we van alle

alle andere bisdommen er tegen, toch heeft bisschop Punt van Haarlem (zie hieronder) op 8 juni 2002, dus 57 jaar na het begin van de visioenen, deze verschijningen van bovennatuurlijke oorsprong en authentiek verklaard (zo'n beslissing wordt altijd door de *plaatselijke* bisschop genomen, niet door Rome) (20). Ida Peerdeman kreeg dus "kerkelijke erkenning als Maria-zieneres. Mohamed el-Fers slaagde er als enige journalist in haar kort voor haar dood te interviewen over haar wonderbaarlijke en soms angstwek-

kende jaren als *katholiek medium*" (4). Net als in haar jeugd, werd Ida Peerdeman in de laatste jaren van haar leven weer overvallen door duistere machten. "Toen ze medio jaren tachtig ging wonen aan de Amsterdamse Diepenbroekstraat, werd ze diverse malen uit haar bed opgetild, heen en weer gerammeld en in een hoek van de kamer gekwakt" (4). Ze overleed in 1996 op 91-jarige leeftijd.

Bisschop Punt

Hoe kwam de hierboven genoemde bisschop Punt ertoe later de visioenen te accepteren en zelfs te promoten? Jozef Marianus (Jos) Punt werd in 1946 geboren in Alkmaar. Hij behaalde in 1974 het doctoraal examen economie, en verdiepte zich in esoterie en gnostiek. Ook sloot hij zich aan bij de Rozenkruisers. Toch bleef hij de Bijbel en andere christelijke geschriften lezen, en na verschillende jaren "kwam de Heer plotseling in zijn leven door een bijzondere ervaring door Maria" (9). Jos Punt besloot een priesteropleiding te volgen en werd in 1979 priester. In 1995 werd hij benoemd tot hulpbisschop en in 2001 tot bisschop van het bisdom Haarlem-Amsterdam (15). Hij staat als conservatief bekend, en is voorstander van een 'sacrale kerk', een klerikale kerk met een duidelijke scheiding tussen de bevoegdheden van leken en gewijden (15). Bisschop Punt heeft van de kant van

zijn moeder, die een fanatieke Maria-vereerster was (37), een sterke band met Maria meegekregen, want hij werd als kind opgedragen aan Maria. Bisschop Punt wil het rooms-katholieke geloof graag uitdragen en het doet hem verdriet dat zoveel mensen in onze tijd misleid worden en hij wijst op de vele zogenaamde wetenschappelijke boeken die proberen de mensen ervan te overtuigen dat God niet bestaat. In reactie daarop zegt hij: "Zou onze Hemelse Moeder stilzwijgend toekijken terwijl Haar kinderen zo'n grote beproeving ondergaan?" (9).

Uit diverse bronnen is op te maken welke andere opvattingen bisschop Punt heeft. Hij vereert Maria als 'medeverlosseres' en als 'middelares van alle genade'. Hij heeft een speciale devotie voor de verschijningen van Maria in Amsterdam ('de vrouwe van alle volkeren' (15). "Op 11 november 2000 werd het bisdom Haarlem door mgr. Jos Punt onder bescherming van de maagd Maria geplaatst" (1). Uit het getuigenis van bisschop Punt in 2011 blijkt dat hij meent dat de 'heilige' Maria ook de sleutel voor de eenheid is. Hij zegt: "De profetische stemmen van onze tijd vragen ons meer dan ooit dat we ons verzamelen rond Maria, de Theotokos, de moeder van God, en van alle volkeren". Hij besluit met: "Heer Jezus Christus, Zoon van de Vader, zend nu Uw Geest over de aarde. Met een speciale nadruk op nu. Dit is de tijd van de Heilige Geest. Dit is de tijd van Maria" (9).

In een bijeenkomst met moslims zegt bisschop Punt dat "Maria de onbevleete is, totaal van zonde vrij gebleven. Zij is de moeder van de gelovigen en ook als een geestelijke moeder van alle mensen" (35). In de video-uitzending 'Het 5e Mariale Dogma uitgelegd' (11) wordt gesproken over de vier dogma's over Maria (11), die overigens geen Schriftuurlijke basis hebben, ondanks pogingen dat wel aan te tonen (33). Bisschop Punt spreekt de wens uit dat de paus het zgn. vijfde dogma (hieronder komen we daarop terug) zal erkennen. Bisschop Punt meent: "Als de kerk Maria in haar midden neemt en haar de volle grootte en waardigheid kan geven die God van eeuwigheid voor haar bestemd heeft, dan zal daar de kracht uit komen, dat zij dan voorspreekster zal zijn en dat de Geest op een nieuwe wijze over

onze wereld kan komen. De Heilige Geest komt als wij erom bidden, en Hij komt bijzonder als wij erom bidden op voorspraak van Zijn moeder, mede-verlossers en voorspreekster”.

We zullen zien dat zijn opvattingen geen enkele bijbelse basis hebben. Om alleen even aan te sluiten bij de vorige alinea: wij bidden toch in *Jesus’* Naam om (o.a.) de Heilige Geest (Joh. 15:16; Joh. 16:23 en 24) en Jezus is toch de Doper met de Heilige Geest? (Joh. 1:33). Zie ook nog Joh. 16:13. Voorts kunnen we er op wijzen dat Rome volgens de Nijmeegse kerkhistoricus Peter Nissen weinig gelukkig is met de Mariacultus: “Het promoveren van Maria tot medeverlossers is onverteerbaar voor reguliere katholieke theologen. Vorig jaar heeft het Vaticaan in de encycliek *Christus Dominus* (38) juist de uniciteit van Jezus nog eens bevestigd” (37).

Inhoud van de boodschappen (3)

“Vlak voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog krijgt Ida Peerdeman in visioenen beelden door over de komende oorlog in Europa. Ze ziet de rivier de Oder gevuld met bloed, gevechten in de Betuwe, Mussolini opgehangen aan zijn voeten. Ze beschrijft Hitlers Adelaarsnest-bunker in de bergen van Berchtesgaden. Tijdens deze visioenen staart ze in het oneindige en vertelt langzaam aan de aanwezigen wat ze hoort en ziet” (4). “Dat de - van nature laconieke, fantasieloze - Ida

Peerdeman ze niet uit haar duim gezongen had, werd [dus] gesteund door het feit dat zij allerlei andere, voorzeggende visioenen heeft gehad, die precies zijn uitgekomen” (27). Dit alles is overigens geen garantie dat het uit een goede bron komt. We hoeven alleen maar te denken aan het meisje met de waarzeggende geest (Hand. 16:16-18).

“Op 25 maart 1945 beginnen de boodschappen over ‘de vrouw’ (20). De schrijver Sigl geeft aan hoe het de eerste keer gebeurde. “We [Ida en haar zussen] zaten rond de potkachel. Het was oorlogstijd en het was hongerwinter. Pater Frehe was die dag in de stad en kwam ons even bezoeken. We zaten druk te praten toen ik [Ida] daar ineens, ik weet nog niet hoe dat kwam, werd getrokken naar de andere kamer. Ik keek en zag daar ineens een licht komen. Ik dacht: waar komt dat licht vandaan en wat een typisch licht is dat. Ik stond op en moest ernaartoe lopen. Daar zag ik in de hoek van de kamer het licht komen. De muur verdween voor mijn ogen en alles wat er stond was er niet meer. Het was één zee van licht en een ijle diepte. Het was geen zonlicht en geen elektrisch licht. Wat het voor een soort licht was, kan ik niet uitleggen. Maar het was een ijle diepte. En uit die diepte zag ik ineens een gedaante naar voren komen, een levende gedaante, een vrouwelijke figuur, anders kan ik het niet uitleggen. Toen begon ineens die figuur

tegen mij te spreken. Ze zei: ‘Zeg mij na.’ Ik begon haar dus – zij sprak heel langzaam – woord voor woord na te zeggen. En toen zei ik: ‘Bent u Maria?’ De Gestalte glimlachte en antwoordde: ‘Zij zullen mij ‘De Vrouwe’ noemen, ‘Moeder’”. Bij de woorden ‘De Vrouwe’ kwam zij een beetje met haar hoofd naar mij toe. Nadat die gestalte alles had voorgezegd, ging zij heel langzaam weer weg. Pas daarna ging ook het licht weg en zag ik ineens alles rondom mij in de kamer zoals het altijd was geweest” (18).

“De meeste boodschappen ontvangt Ida thuis. Haar zus Truus, die onderwijzeres is, schrijft woord voor woord op wat Ida ‘de vrouw’ naspreekt. Dat is goed mogelijk omdat ‘de vrouw’ langzaam spreekt en vaak lange pauzes maakt voordat zij de zieners een nieuw beeld laat zien of haar een nieuwe gedachte geeft” (14). In een radio-uitzending (20) zei Robert Lemm (21): “Eerst gaan de visioenen mede over politieke zaken in de samenleving, ook soms voorspellingen over de maanlanding. ‘De vrouw’ zegt niet direct wat haar bedoeling is. Dat maakt ze geleidelijk aan meer duidelijk. Ze gaat telkens een stapje verder. In de eerste vijf jaren (1945-1950) wordt de aandacht vooral gevestigd op hoe ‘de vrouw’ eruit ziet, wat ze aan heeft. Het gaat niet om alleen maar een vroom plaatje, een devote afbeelding, maar het schilderij (12) blijkt de *uitbeelding* van een dogma te zijn. Daar

is ‘de vrouwe’ op uit. Maar dat vertelt ‘de vrouwe’ pas 6 jaar later. Pas in 1951 gaat ‘de vrouwe’ zeggen wat ze eigenlijk wil: ‘ik ben de medeverlosseres, de middelares en de voorspreekster’. Dus niet alleen Jezus als de enige Verlosser, maar ook Maria [‘de vrouwe’]. Ze wil uitgeroepen worden tot medeverlosseres, het vijfde dogma. Maria heeft al vier dogma’s (11), die op haar eigen persoon slaan, en nu wil ze haar grootste en laatste dogma, het sluitstuk, en dat is wat Maria voor ons mensen doet” (20). ‘Maria’ heeft beloofd dat als aan haar vragen (eisen) zal zijn voldaan, zij en de Heilige Geest de wereld zullen bewaren voor verwording, rampen en oorlog en de ‘Ware Vrede’ zullen brengen (27).

We zullen als voorbeeld nog enkele uitspraken uit diverse boodschappen weergeven (3):

- “Ik sta hier als de Medeverlosseres en Voorspreekster. Elke gedachte zal daarnaar uitgaan. Zeg mij dit na: het nieuwe dogma zal zijn het dogma der Medeverlosseres (29 april 1951).
- “Ik heb met mijn voet de slang verpletterd. Ik ben verenigd geworden met de Zoon, zoals ik altijd verenigd was met Hem” (15 augustus 1951).
- Het nieuwe en laatste dogma in de mariale geschiedenis zal zijn het dogma van de Medeverlosseres en Middelaars (31 december 1951).
- “Door dit gebed zal ‘de Vrouwe’ de

wereld redden. Ik herhaal deze belofte nogmaals” (10 mei 1953).

Inhoudelijke beoordeling

Omdat in de visioenen gesproken wordt over ‘de vrouw die Maria heette’, is er uiteraard een koppeling te leggen tussen Maria enerzijds en ‘de vrouwe van alle volkeren’ anderzijds. Bovendien blijkt uit alle devotie zoals o.a. op de jaarlijkse gebedsdagen in Amsterdam (8), dat men (overigens ten onrechte zoals we hieronder zullen toelichten) aanneemt, dat Maria en ‘de vrouwe’ dezelfde zijn. De toevoeging ‘die eens Maria was’ zou volgens de mening van sommigen (25) een bewijs vormen voor de echtheid van de visioenen. De verandering van Maria naar ‘vrouwe’ zou volgens een van de visioenen/boodschappen (6 april 1952) hebben plaatsgehad tijdens het kruisoffer van Jezus, omdat Jezus toen tegen Zijn moeder zei: “Vrouwe, zie daar uw Zoon”. Deze uitspraak van Jezus in Joh. 19:27 gaat er echter over dat Johannes zijn moeder Maria in zijn huis zou opnemen om voor haar te zorgen. Het heeft dus niets te maken met een verandering van Maria naar ‘vrouwe’. Bovendien staat zowel in de NBG-vertaling als in de Staten Vertaling: “vrouw, zie daar uw zoon” en niet “vrouwe, zie daar uw zoon”. ‘Vrouw’ was in die tijd een gewone aanspreektitel voor een vrouw. Opmerkelijk is dat Ida Peerdeman, toen zij de term ‘die eens Maria was’ hoorde, daar moeite mee had.

En terecht, want Ida Peerdeman was een oprechte vrouw, maar die helaas zich niet ervan bewust was, dat zij door geesten uit het rijk van satan werd misleid!

‘De vrouwe’ noemt zich voorspreekster. Ook Maria wordt door veel rooms-katholieken gezien als voorspreekster. Wellicht heeft dat te maken met de gedachte dat Maria dichter bij Jezus zou staan dan wij. Maar dan verwacht men het natuurlijke met het geestelijke. Denk ook aan bijv. Marc. 3:35 (“Al wie de wil Gods doet, die is Mijn broeder en zuster en moeder”). Noch Maria, noch ‘de vrouwe zijn onze voorspreekster. Alleen Jezus is onze voorspreker. Als gelovigen in Jezus mogen wij in ons gebed direct naar Hem gaan. “En als iemand gezondigd heeft, wij hebben een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de rechtvaardige” (1 Joh. 2:1). Ook kan nog gewezen worden op Rom. 8:34 waar staat dat Jezus voor ons pleit. Men zou nog kunnen zeggen: “Als iemand voor een ander bidt, dan is die bidder toch ook een voorspreker? Maar dan gaat het om mensen, die hier op aarde leven, en geroepen zijn om voor anderen te bidden. In die zin mogen uiteraard alle gelovigen voorbidders zijn. En bedacht moet worden dat voorbede altijd en alleen geschiedt in de naam van Jezus!

In een boodschap op 15 augustus 1951 zegt ‘de vrouwe’: “Ik heb met mijn voet de slang verpletterd”. In rooms-katholieke

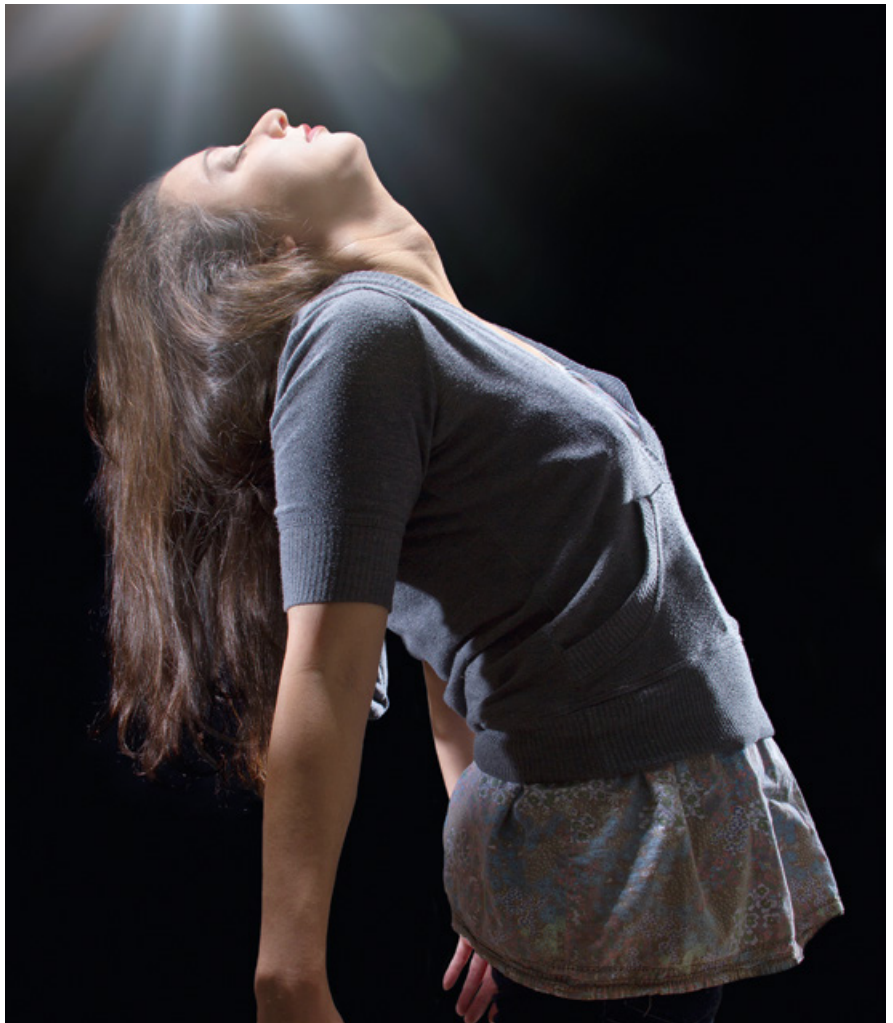

kringen wijst men soms op Genesis 3:15 (“En Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorzelen, en gij zult het de hiel vermorzelen”) en men meent ten onrechte dat *Maria* de satan zal verslaan. Zo zei iemand: “Zij zal, zoals voorgezegd is, satan verslaan. Zij zal haar voeten zetten op de kop van satan”. Deze uitspraken zijn echter gebaseerd op een verkeerde uitleg van de genoemde tekst. Immers de vrouw, die in Gen. 3:15 wordt genoemd, is niet *Maria*, maar *Eva*. Het is beslist niet zo, dat de duivel door *Maria* zou worden verslagen, maar wel door *het zaad van Eva*. Daarmee wordt bedoeld, dat uit het menselijk geslacht *Jesus* (die op bovennatuurlijke wijze door de Heilige Geest is verwekt in de maagd *Maria*) zal voortkomen, en *Jesus* zal de duivel verslaan. *Jesus*, en dus *niet Maria* of ‘de vrouwe’, heeft de overheden en machten ontwapend en openlijk tentoongesteld en over hen gezegevierd (Kol. 2:15).

De uitspraak “door dit gebed zal ‘de vrouwe’ de wereld redden...” in het visioen op 10 mei 1953 wordt niet ondersteund door Gods Woord. Er staat nergens in de Bijbel, dat *Maria* of ‘de vrouwe’ de wereld zal redden. Het is ook niet bijbels te verdedigen om *Maria* ‘Moeder van alle mensen’ of ‘middelares’ of ‘koningin des hemels’ of ‘koningin van het heelal’ (31) etc. te noemen. Ook de belofte van ‘de vrouwe’ dat ze vrede zal brengen als haar beeltenis wordt verspreid en haar door de paus het (vijfde) dogma als mede-verlosseres wordt toegekend, vindt geen fundament in de Bijbel. Het is niet ‘de vrouwe’ die vrede brengt, zoals sommigen en ‘de vrouwe’ beweren, maar *Jesus*. Alleen *Hij* is de vredevorst (Jes. 9:5). Uiteraard is het wel zo, dat elke christen, die op aarde leeft, een vredestitel moet en mag zijn, maar daarom heeft *Maria* of ‘de vrouwe’ nog geen bijzondere plaats daarin (13).

Zoals we eerder zagen, eist ‘de vrouwe’ een dogma voor zichzelf op. Het past totaal niet bij *Maria* om een dogma voor zichzelf te vragen. De echte *Maria*, de moeder van *Jesus*, wees niet op zichzelf, maar op *Jesus* (Joh. 2:5). De boodschappen van ‘de vrouwe’ zijn soms dreigend en bevelend (zelfs naar de paus), hetgeen niet bij de bescheiden moeder van *Jesus* past.

Sommigen menen dat ‘de vrouwe’/*Maria* in het boek Openbaring voorkomt, namelijk in hoofdstuk 12:1 en 2. Alle commentaren (bijv. Matthew Henry, kanttekeningen bij de Staten Vertaling, de online Bijbel) weerleggen dat *Maria* het is, en stellen dat de vrouw ofwel de gemeente van *Jesus Christus* is of *Israël* (volgens

een enkel commentaar). Er is hier sprake van een teken, een symbool in de hemel, en dit teken kan geen letterlijke persoon zijn omdat het wijst op een geestelijke waarheid, anders zou het geen teken, geen zinnebeeld zijn. Het strijdt tegen alle regels van de symboliek om in dit beeld van een vrouw *Maria* te zien. Bovendien, *Maria* vluchtte na de hemelvaart van *Jesus* niet naar de woestijn om daar 3,5 jaar te verblijven (28). En verder is dat beeld in Openb. 12 niet in overeenstemming met de afbeelding van ‘de vrouwe van alle volkeren’. ‘De vrouwe’ staat niet op de maan, maar op de aarde; ‘de vrouwe’ is niet zwanger, terwijl de vrouw in Openb. 12 wel zwanger is.

In de Bijbel staat *Jesus* centraal

Als we de Bijbel goed lezen en begrijpen, dan weten we, dat *Jesus* centraal staat. *Jesus Christus* is Degene, Die de overheden en machten ontwapend en openlijk tentoongesteld heeft en over hen gezegevierd heeft (Kol. 2:15). Er is slechts één Middelaar tussen God en mensen, namelijk *Jesus Christus* (1 Tim. 2:5,6) en dus *niet Maria* of ‘de vrouwe’. “Richt uw oog [alleen] op *Jesus*, de apostel en hogepriester van onze belijdenis (Hebr. 3:1). In Hebr. 12: 2 en 3 lezen we: “Laat uw oog

alleen gericht zijn op *Jesus*. Vestigt uw aandacht dan op Hem”. De uniciteit van *Jesus* wordt, zoals gezegd, ook beleden in de encycliek *Christus Dominus* (38; zie ook 37).

De duivel wil niet, dat *Jesus* centraal staat, omdat het geloof in het offer van *Jesus* en de doop met de Heilige Geest de doodsteek voor de duivel is, en niets anders. *Jesus* is Degene, die Zijn zondeloos leven gaf, en *niet Maria*. Dat zou zij ook nooit gekund hebben, want ook zij had, net als elk ander mens, verlossing nodig. *Jesus* is Degene, Die door de Heilige Geest dingen van Gods Koninkrijk bekend wil maken, en dus *niet ‘de vrouwe’*. *Jesus* overwon de satan, en alleen in de naam van *Jesus* kunnen boze geesten worden uitgedreven en zieken worden genezen (Marc. 16:17). Al het andere is afgoderij en toverij. Denk bijv. aan Simon de Tovenaar en Jomanda.

Een van satans misleidingen is om mensen ertoe te verlokken de aandacht te richten op de mens *Maria* (zoals helaas gebeurt op o.a. de gebedsdagen [nota bene:] *ter ere van ‘de vrouwe van alle volkeren’*)(16), en zo de aandacht af te leiden van *Jesus*, het Lam van God, en

de Koning der koningen. En ook wordt daardoor de aandacht afgeleid van de geestelijke strijd tegen de demonische machten (Ef. 6:10 t/m 18).

Wie is 'de vrouw'?

Indien de visioenen, die Ida Peerdeman kreeg, bovennatuurlijk zijn, is vooral de vraag welke bron erachter zit! Iets bovennatuurlijks kan vanuit God zijn, maar ook van de duivel. Immers ook occultisten kunnen de toekomst voorspellen en genezingen verrichten. Als men de diverse uitspraken van 'de vrouw' leest, kan men niet anders dan concluderen, dat die vanuit het rijk der duisternis zijn geïnspireerd (ook het feit dat Ida Peerdeman door de vaak warrige visioenen soms pijn en vermoeidheid voelde en een 'oneindige leegte' ervoer, wijst daarop). Het raffinement zit in het gegeven, dat sommige uitspraken inderdaad waar zijn, maar juist de vermenging van waarheid en leugen scheidt verwarring en is het gevaarlijkst.

Ook al mogen we uitgaan van oprechte bedoelingen van gelovigen, toch kunnen we, als we de Bijbel goed lezen en verstaan, niet anders concluderen dat bij de visioenen over 'de vrouw' sprake is van demonische misleiding. De boze heeft slim, maar niet erg origineel, gebruik gemaakt van de ontstane maar niet bijbels te funderen Maria-cultus in de Rooms-Katholieke Kerk (13). Het is allemaal lief, vroom en devoot bedoeld en men heeft een zichtbare afbeelding voor zich, maar men wordt toch afgeleid van de kern van de bijbelse boodschap, namelijk dat er onder de hemel slechts één naam, Jezus, gegeven is door wie wij behouden kunnen worden (Hand. 4:12). 'De vrouwe van alle volkeren' is niemand anders dan een misleidende (surrogaat-)geest uit het rijk der duisternis, die zich verschuilt achter 'de vrouwe' en de aandacht wil vestigen op Maria/'de vrouwe' en daarmee de aandacht van de enige ware Verlosser Jezus wil afleiden.

In 1 Sam. 28: 1-25 lezen we van het opkomen van Samuël (vers 12), in dat geval op verzoek van koning Saul. Het was echter niet Samuël, die opkwam, maar een boze geest, die zich *voordeed als Samuël* (29). Het is in onze tijd een bekende misleiding, waarvan ook bijv. paragnosten het slachtoffer zijn. Er zijn zelfs boeken geschreven door mensen, die zogenaamd 'spraken' met bijv. 'Nostradamus' of met 'prinses Diana'. Men weet helaas niet, dat men te maken had met bedrieglijke of bedriegen-geesten uit het rijk der duisternis, die zich voordeden als de genoemde overleden personen.

In o.a. de new age wereld is het verschijn-

sel van geleide-geesten bekend. Men zoekt of krijgt contact met zulke geesten. Men weet echter niet dat die zgn. geleide-geesten in werkelijkheid demonen zijn, die de opdracht hebben om mensen te misleiden. Het is verbijsterend om te zien hoe subtiel satan mensen misleidt. Hij verschijnt als een engel des lichts. We zien dat heel duidelijk bij het boek 'Een cursus in wonderen' (17) dat door een medium is geschreven onder inspiratie van een geest uit het rijk van satan. In dat hele dikke boek is nota bene een zgn. 'Jezus' aan het woord, maar het is in feite een demon die zich uitgeeft voor 'Jezus', die spreekt over de Heilige Geest en over God, over liefde, etc., maar die zegt dat hij niet kwam om voor de zonden van mensen te sterven. En dat is volledig in strijd met de kern van Gods Woord, de belangrijkste toetssteen! Het gaat in het boek om een valse Jezus en een valse heilige geest. Een typisch voorbeeld van misleiding in de eindtijd.

Ook al was Ida Peerdeman een eenvoudige en lieve vrouw, toch waren er occulte invloeden in haar leven en kon zij daardoor een medium zijn voor de boze. Het is daarom zeer te betreuren dat de visioenen door bisschop Punt zijn goedgekeurd. En als men Jezus de eer wil geven voor Zijn verlossingswerk, waarom zou men dan ook Maria, die niet zonder zonden was en net als ieder ander mens verlost moet worden door het bloed van Jezus, als mede-verlosseres moeten eren? (10). Alleen Jezus komt alle lof en dank en eer toe.

Het is goed om in dit verband nog in te gaan op de inhoud van het begrip mede-verlosseres. Als we het decreet van het Vaticaan over Maria (32) lezen, dan zien we dat deze term in het geheel niet voorkomt. Wel wordt erover gesproken, dat Maria "door Christus te ontvangen, ter wereld te brengen, op heel bijzondere wijze heeft deelgenomen aan het werk van de Verlosser". Maar dit is heel wat anders dan er vaak onbedoeld van gemaakt wordt. Soms wordt nog gewezen op 1 Kor. 9:22 waar staat dat Paulus erover spreekt dat hij enigen wil redden. En daaruit concludeert men dan dat ook Paulus een medeverlosser zou zijn. Men kan uiteraard wel zeggen dat bijvoorbeeld Maria en Paulus en ook andere christenen (een ieder op zijn eigen unieke wijze, want elk mens is uniek door God geschapen), mogen meehelpen aan het verbreiden van het Koninkrijk van God door mensen *te wijzen op* de enige Redder, namelijk Jezus (in die zin mogen wij allen medewerkers zijn), maar dat maakt ons nog geen medeverlosser. Alleen Hij die Zijn zondeloos leven als offer gaf, is de enige Redder, en niemand anders. Geen ander mens kon en

kan het offer brengen en geen ander mens kon of kan dus een medeverlosser(es) zijn. Deze term is zeer misleidend omdat het iets suggereert wat niet het geval is. En bovendien leidt, en dat gaat vaak onbewust en ongemerkt, deze term alleen maar de aandacht af van de Enige die voor ons is gestorven en opgewekt uit de doden waardoor wij voor eeuwig kunnen leven in Gods tegenwoordigheid. Dat gevaar van die afleiding zien we heel duidelijk als we de boodschappen van 'de vrouwe' lezen.

Tenslotte

In dit artikel hebben we diverse kritische opmerkingen gemaakt. Uiteraard is het niet de bedoeling om mede-gelovigen onheus te bejegenen, maar om onjuiste opvattingen, leringen en interpretaties aan de kaak te stellen en elkaar als broeders en zusters te waarschuwen voor (soms subtiele) misleiding. Een ieder kan ondanks de beste bedoelingen, toch nog dwalen. De duivel is uiterst geraffineerd en sluw. Elke misvatting van de bijbelse boodschap ontnemt (deels) het zicht op de waarheid, die Gods Woord aan ons wil doorgeven. Het is belangrijk om steeds eerlijk te zijn (want de waarheid kan soms pijnlijk zijn) en met medegelovigen te zoeken naar de door God bedoelde waarheid, want die maakt vrij. Daarom is het voor een ieder van groot belang zichzelf deze vraag te stellen: "Heb ik de waarheid meer lief dan mijn eigen vermeende gelijk, mijn goede naam of mijn traditie?". Want de onbewuste angst voor de mogelijke gevolgen van het onder ogen moeten zien van de waarheid, kan een mens ertoe (ver)leiden zich af te sluiten voor de waarheid. Daarom zegt Jezus: "Als gij in Mijn Woord blijft, zult gij waarlijk discipelen van Mij zijn en gij zult de waarheid verstaan en de waarheid zal u vrijmaken" (Joh. 8: 31 en 32). De Heilige Geest, de Geest der waarheid, zal ons daarin leiden en alle oprechte gelovigen tot ware eenheid brengen (34).

Drs. Piet Guijt
Zoetermeer, februari 2017

De literatuurlijst en de noten zijn te vinden bij het (iets uitgebreidere) artikel op de website van Promise.

De schijnwerpe Katholiek Apos

Ontsluiering van de verborgen 'De Algemene Kerk' Groeneka

A. Inleiding

De katholiek-apostolischen te midden van andere eindtijdbewegingen

We zien dat er zich in de negentiende eeuw een sterk bewustzijn manifesteerde van het leven in de eindtijd aan de vooravond van de naderende wederkomst van Christus. Dit is verklaarbaar vanuit het geestelijke en maatschappelijke tijdsbeeld (zie hoofdstuk 1 van het boek).

Het komt onder andere tot uiting in de Katholiek Apostolische beweging (1830/1835) met Edward Irving (1792-1834) als belangrijkste voorloper. Maar evengoed speelde dit eindtijdbewustzijn in meerdere, andere geestelijke stromingen die in dit tijdperk opkwamen en alle omvangrijk werden. In vrijwel al deze bewegingen is er sprake van chiliasme, dat wil zeggen: het geloof in een toekomstig millennium of duizendjarig vreedrijk.

We denken aan de volgende grote eindtijdbewegingen:

- De Plymouth Brethren of Broederbeweging of Vergadering van Gelovigen vanaf 1830 met John Nelson Darby.
- Het Reveil met onder andere Willem Bilderdijk en Isaac da Costa, in ons land vanaf 1826.
- De Restauratiebeweging met Barton Stone en Alexander Campbell vanaf 1832 in Amerika.
- De Millerites van 1833, voorloper van de Zevende Dags Adventisten met Ellen White.
- De Heiligingsbeweging, voortbouwend op John Wesley vanaf rond 1865 met Phoebe Palmer, Robert Pearsall Smith en anderen.

- De beweging van de Bijbelonderzoekers vanaf 1869 met Charles Taze Russell, de voorloper van de Jehovah's Getuigen.
- De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen of Mormonen vanaf 1830 met Joseph Smith.
- De Pinksterbeweging van 1906 met William Seymour en Charles Parham.
- De Katholiek Apostolische beweging vanaf 1835, met o.a. John Bate Cardale en Henry Drummond, wilde de hele Algemene Kerk terugroepen naar de waarheid en eenheid door Woord en Geest. Een van de gebruikte uitdrukkingen was: "Reeds wordt het laatste klockgelui van de uitvaart dezer wereld vernomen." (uit het Testimonium van de Britse apostelen).

Het oude Werk in Groot-Brittannië vanaf 1835

In de katholiek-apostolische beweging van 1835 werden door profetie twaalf Britse apostelen van de eindtijd geroepen. Zij presenteerden zich door middel van het Testimonium in 1836, een getuigenis naar kerkelijke en wereldlijke leiders. Vanaf 1847 was er sprake van de Katholiek Apostolische Kerk (KAK) met katholiek-apostolische gemeenten (KAG). In de loop van de negentiende eeuw ontwikkelde de beweging zich o.a. in Duitsland en de Verenigde Staten. Geleidelijk aan stierven de oorspronkelijke apostelen en kwam de vraag boven of deze apostelen vervangen konden worden. Zover durfde men niet te gaan. Wel stelde men enkele 'apostolic messengers' aan (= apostelhelpers of coadjutoren aan die alleen in opdracht

van een apostel mochten verzegelen met de Geest en dienaren wijden). Het nieuwe ambt van coadjutor was een verlegheidsoplossing.

De laatste apostel van dit oude Werk, Francis Valentine Woodhouse, overleed in 1901. Men durfde geen nieuwe apostelen meer te roepen. Volgens hen is toen de 'tijd van stilte' naar Openbaring 8 ingegaan. Men liet het aan God over om in te grijpen in verwachting van de wederkomst van Jezus Christus. Al hun dienaren zijn ondertussen uitgestorven. In Nederland stierf de laatste onderdiaken in 2010. Nu zijn er nog slechts lekenhelpers.

Andere apostolische richtingen

Heel beknopt willen we iets vermelden over de *hoofdtakken* van andere apostolische groeperingen die daarna zijn ontstaan. Op verdere zijtakken - er zijn in Nederland zo'n tien apostolische groeperingen - kunnen we in dit bestek niet ingaan.

In 1863 werd in Hamburg Friedrich Wilhelm Schwartz tot apostel voor Nederland geroepen. De profeet Geyer die nieuwe roepingsprofetieën uitsprak, werd samen met Schwartz en andere dienaren geëxcommuniceerd door KAG-apostel Woodhouse. Woodhouse zag dit als een vervalst werk. De reden daarvoor was dat de katholiek-apostelen successievelijk kwamen te overlijden en men voor het in Engeland geroepen twaalfstal apostelen geen vervangers wilde inzetten en dit lijdzaam afwachting in de handen van God legden.

De excommunicatie luidde het gaan ontstaan van de *Hersteld-Apostolische*

rs op het tologische Werk n geloofsgemeenschap n

Zendingkerk in. Deze beweging kan gekenschetst worden als orthodox en Bijbelgetrouw. In Nederland ontstond twee jaar na de dood van Schwartz een afscheiding in 1897 die het 'nieuwe licht' propageerde. Daarbij waren de Duitse apostel Krebs en zijn opvolger Niehaus betrokken. De Nederlandse apostel J.H. van Oosbree gold in de periode 1910 tot 1946 als de voortrekker van een vrijzinnige koers. De levende apostelen zorgden voortaan voor 'vers hooi' en daarbij werden de bijbelse apostelen getypeerd als 'stilstaand putwater.' De profeten waren niet meer nodig, want profetie werd afgeschaft. De laatste

jaren is de in 1897 opgekomen *Nieuw-Apostolische Kerk* (deze naam is uit 1964) meer teruggegaan naar bijbelse bodem. Daarbij moet wel vermeld worden dat zij nog steeds een stamapostel als wereldleider hebben. Na de dood van Van Oosbree kwam er een scheuring, waaruit in 1951 het *Apostolisch Genootschap* met apostel L. Slok sr. voortkwam die men als de eigentijdse Christus op aarde zag. Deze groepering - de grootste in aantal onder de apostolischen in Nederland - kan gezien worden als religieus-humanistisch.

Waarom zoveel onenigheid onder apostolischen?

In het bovenstaande zien we allereerst dat het wel of niet willen opvolgen van apostelen een twistappel werd. Ten tweede constateren we het verschijnsel dat, zodra apostelen gaan heersen in plaats van dienen, dit scheefgroeit bewerkt ten opzichte van de bijbelse boodschap. Levende apostelen worden dan zelfs belangrijker dan de bijbelse, reeds lang overleden apostelen. Het derde punt is dat de nieuw-apostolische richting afrekende met het profetenambt, kennelijk omdat de apostelen zich bedreigd voelden door de inbreng van profeten en de afhankelijkheid van het roepen van apostelen door middel van profetie. Daarnaast kwam er soms ook valse profetie voor en dat leidde ertoe dat men of voorzichtiger werd met profetische uitingen of zelfs helemaal geen rol meer voor profeten wilde wegleggen.

B. Algemene beschouwing

Het Katholiek Apostolische Werk van 1935

De beweging waarover we het willen hebben, is *onafhankelijk* van het oude, Engelse Werk ontstaan, maar oriënteert zich geestelijk wel op het Werk van 1835. Het begon met de Nederlandse broers Leonardus Johannes (Leo) Bos en Johannes Leonardus Bos (Johan) te Groenekan omstreeks 1935. De broers misten in de kerken de viervoudige bediening uit Ef. 4 en de Geestesgaven van 1 Kor. 12. Beiden ervoeren - onafhankelijk van elkaar - een innerlijke roeping tot apostel,

wen bedekken hun hoofden. De diensten hebben een hoogkerkelijk karakter en lijken nog het meest op een Anglicaanse viering. Men hanteert in de diensten de oude katholiek-apostolische liturgie: een vast patroon met veel schuldbelijdenissen en voorbeden, inclusief de daarbij behorende kleding voor de priesterlijke ambten. Er wordt wierook ontstoken als symbool van aanbidding. In de diensten is een 'stille tijd' ingepland en daarbij is er ruimte voor het uitoefenen van Geestesgaven.

De dans van de blinde bruid

Uit deze kring schreef apostel Henk van Wijk op profetische aanwijzing het interessante boek 'De dans van de blinde bruid' (uitgave Merweboek, 2000). Dit was een zeldzaam moment dat het KAW zich naar buiten presenteerde, zij het niet met open vizier. Er werd niet duidelijk gemaakt dat Henk van Wijk als apostel functioneert in het KAW ('nieuwe ordening'). Hij werd lid van de Ned.-Geref. kerk genoemd, waar hij toen al jaren niet meer kwam vanwege zijn dienst als apostel op Tabor. In een recensie van ds. Smouter (Ned. Geref. predikant) over het boek werd deze manier van presentatie als niet eerlijk ervaren tegenover hen die het boek op de cover hebben aanbevolen.

Gesloten opstelling in het verborgene

De groepering hult zich in geheimzinnigheid. Daarom wil ik een tipje van de sluier oplichten. Hun periodiek 'WerkWoord' is alleen beschikbaar voor hen die in deze kring van het KAW vertoeven. Ook het voorheen uitgegeven blad 'Waarheidsdruppels' werd intern gehouden. Het liturgieboek dat ze - afgeleid van de oude Katholieke Apostolische Kerk in Engeland - hebben uitgegeven, is niet voor buitenstaanders beschikbaar. Wel is hun Psalter

(gregoriaans en chants) bij Jongbloed uitgegeven. Ook de uit het Engels en Duits vertaalde katholiek-apostolische boeken in de Taborreeks zijn alleen voor gebruik in het Werk bestemd.

Informatie is moeilijk verkrijgbaar vanwege de terughoudende opstelling van mensen in het Werk. Mensen, die gaan deelnemen in de gemeenschap, komen er meestal via via bij. Een website kwam er pas eind 2015, maar die is sinds eind 2016 weer offline. In januari 2017 verloor de Algemene Kerk (AK) de ANBI-status bij de belastingdienst, omdat zij de financiële gegevens niet openbaar wenste te maken.

Dubbellidmaatschap

De leden van dit Werk zijn als regel tevens ook lid van een andere kerk. Het Werk vult aan wat men in de gewone kerken mist. De katholiek-apostolische diensten worden als regel door de weeks gehouden en op zondag gaan de meeste mensen doorgaans naar de eigen 'kerkafdeling.' In de kapel Tabor te Groenekan heeft men wel op zondag een eigen dienst, evenals in Makkum in de kapel Hermon en in Leipzig (D) bij de zusters Trinitatis. De universele Algemene Kerk bestaat in hun zienswijze uit alle gedoopten, waarmee men de als kind gedoopten bedoelt, tenzij iemand als volwassene gedoopt wordt.

Voortbouwen op het Werk van 1835

Er wordt getracht het Werk van de oorspronkelijke Britse apostelen in miniatuurvorm voort te zetten. Toen men eens aan Johan Bos vroeg, waarom hij weinig naar buiten deed, antwoordde hij: "Ik ben als apostel geroepen om het Werk van 1835 te bewaren. Ik ben slechts een kleine aanvulling." Belangrijk is de profetie ten tijde van de Britse apostelen, waar het KAW, ontstaan in Groenekan ca. 1935, zich op beroept: "Na jullie zal aan dit werk

nog een klein werk worden toegevoegd" (*Bij navragen in het KAW kreeg ik niet te horen waar deze profetie te vinden is. Bij het raadplegen van insiders aangaande de apostolischen kwam slechts een profetie uit Bern in 1922 boven water, die een klein werk vermeldde, maar dit is een veel te late datering om het te kunnen koppelen aan de Britse apostelen, JdB*).

Het Werk op de Bruinhorst

Vanaf 1980 was men in het bezit van het kasteel 'de Bruinhorst' te Ederveen dat op basis van profetie destijds door apostel Johan Bos werd aangekocht voor de opleiding van de zeventig (vergelijk Luk. 10:1). In de jaren 1995-1998 werden daar in drie en een half jaar zeventig personen - van wie de meesten uit Duitsland - verzegeld met de Heilige Geest onder handoplegging van een apostel en zij kregen daar hun opleiding. Volgens eigen zeggen waren dit nazaten van het oude Werk van 1835. Omdat de opdracht om de zeventigers op te leiden als vervuld werd beschouwd en de kosten van onderhoud hoog waren, heeft men het kasteel in 2009 verkocht.

Algemene Kerk

Opmerkelijk is dat sinds 26-08-2009 het kerkgenootschap in Groenekan zich bij de Kamer van Koophandel heeft laten inschrijven als De Algemene Kerk. Enerzijds associeert deze gemeenschap zich met het brede begrip van de AK van alle gedoopten, maar anderzijds gebruikt men de AK in enge zin als naam voor de eigen gemeenschap. Men wil geen aparte denominatie zijn, maar in de praktijk is men dat in wezen wel. In het verleden noemde het KAW zichzelf wel Inter-Kerkelijk Centrum (I.K.C.) en daarna Gemeente Gods.

Waar men de accenten legt

Voor het avondmaal gebruikt men het woord eucharistie (= dankzegging) en qua opvatting baseert men zich op de consubstantiatie, dat is Luther's standpunt over het avondmaal (= brood en wijn zijn doortrokken van Christus).

Deze groepering beijvert zich op het gebied van boete en voorbede, het werk van de heilige Geest: waaronder profetie en de verzegeling onder handoplegging door een apostel (Hand. 8:14-17 en Hand. 19:1-6) en heiligmaking. De verwachting van de wederkomst van Jezus Christus wordt erg intens beleefd en men gelooft dat de opname van de eerstelingen of bruid onder de gelovigen aanstaande is.

C. Kritische belichting

Een verdeeld apostolaat

Al vrij kort na het begin (omstreeks

1935) was er geen eenheid binnen het apostolaat van het KAW. Tussen de gebroeders Bos boterde het niet zo. Leo Bos ging in 1946 in Eibergen wonen, daarna in 1950 in Rijssen, beide op afstand van Tabor in Groenekan. De hoofdreden voor het vertrek van Leo Bos in 1952 naar Nieuw-Zeeland was de onmin met zijn broer Johan Bos. In 1955 was er ruzie tussen apostel Hendrik van Manen en apostel Johan Bos en bouwde Van Manen zijn eigen witte kapel, een mini-afsplitting. Tot aan de dood van Van Manen in 1961 werd dit conflict niet opgelost, hoewel hij getrouwd was met de oudste zuster van Johan Bos.

In 1971 was er een afscheiding van een groep mensen die meenden - onder invloed van het oude Werk van 1835 - dat de altaren afgedekt moesten worden en de eucharistie niet meer moest worden gevierd. Onder hen waren Jaap Godschalk die al in de vroege jaren zestig tot apostel was gewijd en diens zwager Arie Nieuwland die in 1969 geroepen werd tot apostel.

In 1980 verzoende Arie Nieuwland zich met apostel Johan Bos en werd na acht jaar weer als apostel afgezonderd. In 1997, vlak voor zijn heengaan, zegende apostel Johan Bos de reeds genoemde Arie Nieuwland als *primus inter pares* onder zijn medeapostelen Henk van Wijk en Wiebe Tilstra. Volgens het getuigenis van meerdere oud-leden van het KAW werd apostel Nieuwland van meet af aan door zijn beide medeapostelen niet als eerste

van de drie aanvaard. Totdat in WerkWoord van december 2006 officieel werd medegedeeld: "Broeder Arie Nieuwland heeft gezien zijn hoge leeftijd een aantal van zijn taken overgedragen aan de beide andere apostelen."

Seksueel misbruik

Eind 2005 ging er een beerput open toen bleek dat een hoge dienaar in het Werk zich ruim dertig jaar vergrepen had aan vrouwen uit de gemeenschap. Daar waren meer dan dertig vrouwen bij betrokken. Klachten over dit seksueel misbruik bij de apostelen door de jaren heen gingen de doofpot in. Of er werd aan de betrokken dienaar - in wie men een bijna onbegrensd vertrouwen had - de absolutie of vrijspraak van zonden verleend zonder de klachten van meerdere vrouwen grondig te onderzoeken naar het woord "gij zult geen klacht tegen een oudste aannemen, tenzij er twee of drie getuigen zijn" (1 Tim. 5:19). De huidige apostelen beschouwden deze vrouwen zelfs als medeschuldig en zij moesten hun aandeel als schuld belijden. Hen werd evenmin professionele hulp aangeboden door het apostolaat, wel hulp uit eigen kring. In WerkWoord, het magazine van het KAW, werd er met geen woord over het seksueel misbruik gerept, zelfs geen pastoraal artikel om de slachtoffers te erkennen, te steunen en te vertroosten.

Gedragscode

Wel werd er een Gedragscode AK ontwor-

pen die - gezien de latere ontwikkelingen - een papieren tijger bleek te zijn. Er staat onder andere in dat er op niemand druk mag worden uitgeoefend, maar de bewijzen van pressie op mensen stapelden zich op in de jaren daarna. Van de drie vertrouwenspersonen was er eerst een onafhankelijk iemand van buiten de AK betrokken in de gesprekken. Toen de apostelen haar bemoeienis en inmenging kennelijk te groot vonden, werd zij vriendelijk verzocht haar taak te beëindigen.

Reorganisatie of doorstart van gemeenten

Het openbaren van het seksueel misbruik door een broeder die hoog in de hiërarchie stond, gaf veel opschudding en verwarring in de KAW-gemeenschap. In 2013 kwam er een doorstart in het land door toevoeging van enkele kleine gemeenten (Den Haag, Arkel, Rozenburg, Ede, Almelo, Maarssen) aan grotere in Nieuwegein (voorheen Utrecht, tegenwoordig op Tabor in Groenekan samenkommend), Sliedrecht, Middelburg en Arnhem, die op doordeweekse avonden bijeenkomen. De vijfde gemeenschap Friesland/Groningen komt doordeweeks in Makkum bijeen. In Makkum woont Wiebe Tilstra als apostel en daar heeft men in 2017 de Sint Martinuskerk (met 150 zitplaatsen) gekocht.

Daarnaast zijn er in enkele andere landen, zoals Duitsland (Leipzig, Dresden, Berlijn en Gera) en in Oostenrijk (Wenen) gemeenten gevormd die verbonden zijn

met het Werk (onderlinge aanduiding) in Nederland.

Buiten de gemeenschap geraakt

Ontstane gemeenten in Engeland, Noord-Ierland en in de Verenigde Staten in Minneapolis zijn de laatste jaren buiten de gemeenschap van de AK vanuit Groenekan geraakt. Ook de dienaren in deze landen kwamen buiten de gemeenschap van het 'Groenekan-Werk' (aanduiding onder apostolischen) te staan. De buitenlandse contacten zijn vooral ontstaan door het werk van de aartsengel (= bovengemeentelijk)-evangelist Piet van Heijningen († 2014). Hij kwam in 1947 in contact met het Werk en op Pinksteren 1951 ontving hij de verzegeling met de Geest onder handoplegging van apostel Leo Bos. Deze ijverige en bewogen evangelist werd in 2001 als engel van Utrecht terzijde geschoven door de apostelen Nieuwland, Van Wijk en Tilstra. Piet had veel kennis van het Werk van 1835, stelde kritische vragen, wist ook wat het oude Werk zei over de twee getuigen, was engel-evangelist en niet wat het apostolaat wilde: dat alle zeven gemeenten (de kandelaar) een engel-ouderling zouden hebben.

Drastische nieuwe koers: mensen in de knel

In de laatste tien jaar is er sprake van een nieuwe koers die een radicalisering van de AK teweeg bracht. Er is een loutering in

de gelederen gaande waarbij heiligmaking extreem naar voren komt. De apostelen Henk van Wijk en Wiebe Tilstra eisen absolute gehoorzaamheid aan het apostolaat. Men beroept zich daarbij op een tekst als: "Wie naar u hoort, hoort naar Mij; en wie u verwerpt, verwerpt Mij" uit Luk. 10:16. De KAW-apostelen stellen zich op gelijke hoogte als bijbelse apostelen zoals Paulus en Johannes.

Diverse engelen (= voorgangers), priesters en diakenen in de gemeenten zijn de laatste jaren óf zelf weggegaan óf werden door het apostolaat buiten de groep gezet, ofwel zó onder druk gezet dat zij zich wel terug moesten trekken. Het puntje bij het paaltje is vrijwel altijd dat een in diskrediet geraakte dienaar niet gehoorzaam genoeg geweest zou zijn tegenover het apostolaat. Mensen werd het functioneren onmogelijk gemaakt door bijvoorbeeld te bevelen dat men op het hoofdcentrum Tabor in Groenekan niet meer welkom is. De reden daarvan wordt veelal niet duidelijk gecommuniceerd. Daar moet de betrokkene zelf achter zien te komen.

Er is een behoorlijke leegloop gaande die mogelijk een vierde deel, of zelfs een derde deel van de leden betreft. Naar schatting telde het KAW rond 2006 ongeveer 750 betrokkenen in Nederland en 250 in het buitenland. In totaal dus ongeveer 1000 leden. Anno 2017 zijn er waarschijnlijk nog 450 à 500 leden van de AK in Nederland over en ruim 200 in het buitenland, vooral in Duitsland.

Ondoorzichtig financieel beleid

Hoewel er een jaarverslag is en er zowel kascontrole als accountantscontrole plaatsvindt, zijn de geldstromen niet transparant voor de gewone leden die trouw hun tienden aan de AK schenken. De leden hebben er geen idee van wat de verkoop van kasteel de Bruinhorst in 2009 heeft opgeleverd en waar dat geld aan is besteed. De verkoop van het pand Herenstraat 17 in Utrecht met de kapel in de tuin vond plaats in 2015. De gemeenteleden zijn niet op de hoogte van het verkoopbedrag en hebben er geen notie van wat voor bestemming dit geld heeft gekregen. Kennelijk worden de financiën beheerd op basis van vrouwen in de aartsdiaken, de engelen/voorgangers en de apostelen. Er is geen bewijs dat er onregelmatigheden hebben plaatsgevonden. Wel plaats ik de kanttekening dat het behoort tot het normale christelijke fatsoen om gemeenteleden die hun tienden offeren voor het Werk financiële openheid van zaken te geven.

De twee getuigen en de eerstelingen

Henk van Wijk en Wiebe Tilstra beschouwen zichzelf sinds 2004 als de twee getuigen Mozes en Elia van de eindtijd uit Openbaring 11. Het is wonderlijk hoe men bepaalde bijbelse profetische lijnen en getallen invult. Bijv. 'tijd, tijden en een halve tijd' uit de Openbaring is geen drie en een half jaar, zoals de meeste uitleggers menen, maar 30, 60 en 15 jaar. Dit wordt ingekleurd door en praktisch ingepast in de gebeurtenissen in de eigen, kleine gemeenschap: 1901 overlijden laatste apostel van het oude Werk Woodhouse, 30 jaar= half uur stilte (een tijd van wachten); 1931: begin van de werking van de Geest op Tabor te Groenekan; 60 jaar: tijd van broeder J.L. Bos; 1991: oprichting altaar in Makkum; een halve tijd: 15 jaar= tijd van de twee getuigen; 2006: opstanding van de twee getuigen en begin Nehemia-werk: de oogst is begonnen. Dit werd gezien met het oog op Minneapolis: de oogst vindt plaats in het midden van Jer-USA-lem (Ezech. 9). Men laat de Bijbel op een bizarre manier typologisch buikspreken en willekeurig krijgen bijbelse aanduidingen een verwrongen toepassing in een krampachtige eindtijdivisie. Van het werk in de USA te Minneapolis, waar Paul Kyle aartsengel was, is sinds 2012 niets meer over. Dit zogenaamde licht (= profetie, visioen of droom) is dus geen waarheid geworden. Er is niets te zien van de oogst.

De naam Benjamin in Ps. 80:3 wordt van toepassing verklaard op apostel Arie Nieuwland en de namen Efraïm en Manasse op de apostelen Henk van Wijk en Wiebe Tilstra. Het is hachelijk, om niet te zeggen gevaarlijk, zo om te gaan met

typologie in de Bijbel en dit in verband te brengen met personen in je eigen groepering.

De roeping van het KAW koestert hoge pretenties voor de eindtijd. De door het apostolaat met de Geest verzegelde gelovigen zien zichzelf als uitverkoren tot eerstelingen en strekken zich daarnaar uit (Openb. 14:4).

Absolute gehoorzaamheid aan het apostolaat

Wie niet onvoorwaardelijk gehoorzaamt aan het apostolaat, kan buiten de gemeenschap worden geworpen of zodanig op een zijspoor worden gezet dat hij of zij niet meer actief kan functioneren. Het heeft alle schijn van machtsmisbruik. Men schorst de persoon en die wordt een jaar 'de woestijn in gestuurd.' Daarna is het of: buigen in het stof voor het apostolaat, waarbij de betrokkene belijdt 'niet goed gestaan' te hebben tegenover de apostelen. Of: het wordt barsten, als de ambtsdrager in kwestie dat volgens zijn geweten niet kan of niet wil, en dan verdwijnt hij uit de AK, vrijwillig of gedwongen. Hoe legt het apostolaat dat uit? Zij zeggen dat dit de eigen keuze van zulke dienaren is. Die dienaren kiezen er in hun optiek zelf voor niet-gehoorzaam te zijn. Ex-dienaren van de gemeenschap worden gezien als afvallig en besmet (melaats) en als men ze op straat tegenkomt zelfs niet meer gegroet (2 Joh. 10; 1 Kor. 5:11). De laatste tien jaar zijn er meer dan 30 dienaars buiten de gemeenschap beland.

Contactbreuken in families

Achter de schermen gebeurt er veel wat een gewoon oprecht AK-lid niet weet en haast niet zou kunnen geloven als hij of zij het aan de weet zou komen. Er is sprake van ernstige contactbreuken tussen ouders en kinderen of tussen kinderen en ouders als er verdeeldheid is tussen gezinsleden die wel en die niet tot de AK (in enge zin) behoren. Waar het contact verbroken is, komt het voor dat een ouder niet op een bruiloft van een eigen kind wordt uitgenodigd en behalve de kinderen ook de kleinkinderen niet meer te zien krijgt. Families worden kapot gemaakt. De verhalen hieromtrent zijn hartverscheurend en ontzettend pijnlijk voor de betrokkenen. De apostelen deinzen er niet voor terug om deze rigoureuze maatregelen in stand te houden of zelfs dringend te adviseren. Dit komt vooral voor als de vrouw van de man met een bediening in het KAW zelf niet deelneemt in de zgn. AK. Dit alles wordt dan gerechtvaardigd met teksten als Matth. 10:37: "Wie vader of moeder liefheeft boven Mij is mij niet waardig." Mannen controleren het e-mailverkeer en het belgedrag van hun vrouwen, zeker als die niet in de AK zijn.

Er worden contacten met familieleden doorgesneden om niet besmet te raken door hen die niet de wil van God doen. De gelovigen in de AK zijn in hun optiek de geestelijke familie en denken dat alleen zij de wil van God doen.

Het problematische in het dubbeldidmaatschap

AK-leden die tevens in een kerkafdeling participeren, zijn allengs kritischer geworden en steeds meervan hen storten zich helemaal op de AK en veel minder op het lidmaatschap van een kerkafdeling. In kerken waarbinnen KAW-leden functioneren, wordt hun houding vaak als onzuiver aanvoeld. Zij spreken geregeld vanuit veroordeling en demonstrenen een elitementaliteit ten opzichte van de andere kerkleden. Men is meer bezig met het eigen kleine clubje, dan met de universele Kerk als geheel.

De Algemene Kerk eist mensen bijna totaal op

Vroeger - zeker in de tijd van broeder Johan Bos - was men allereerst lid van een kerk en deed men het Werk erbij. Er was toen nog een bepaalde gemoedelijkheid, een informele manier van met elkaar omgaan.

De AK spoort de leden nu echter regelmatig aan de dagelijkse, korte vieringen (morgen- en avondoffer genoemd) bij te wonen. Dit vergt veel van de energie en tijd. De mensen moeten steeds meer in de AK komen en het is nooit goed genoeg. Sommige leden staan onder een onverantwoord hoge druk.

Macht en manipulatie van de apostelen

Voor bijna elke beslissing vragen de leden

om advies aan het apostolaat. Besluiten worden vaak genomen op grond van profetische aanwijzingen of visioenen. De uitleg van deze geestesuitingen vindt plaats volgens de interpretatie van de apostelen. Manipulatie is daarbij een reëel gevaar, vooral omdat we weten dat er geen vragen mogen worden gesteld over de gang van zaken. Het biechtgeheim waarbij mensen persoonlijke moeiten vertrouwelijk delen met het apostolaat wordt geregeld geschonden, omdat op een gegeven moment uitkomt dat er elementen uit gesprekken doorverteld zijn aan hoge dienaars. Veel leden leven onder psychische druk en angst voor de macht, de intimidatie en de controle van de apostelen. Ex-leden zijn verwond en beschadigd. Het gaat niet meer primair om de gehoorzaamheid aan Christus en aan de Bijbel, maar om de absolute onderwerping aan Henk van Wijk en Wiebe Tilstra. In de gemeenschap heerst onder de gelovigen een volgzaam en gedwee klimaat.

Wantoestanden

Veel van de mensen in het Katholiek Apostolisch Werk zijn oprecht, maar zijn door de betoverende werking van de goede aspecten in de gemeenschap gedeeltelijk blind voor de kwalijke kanten. Voor deze sektarisch geworden groepering moet gewaarschuwd worden. Daarbinnen komen momenteel vreemde toestanden voor. Als voorbeeld noemen we een hoge dienaar, die de sloten van zijn huis verving, zodat zijn vrouw - die niet in de AK is - niet meer naar binnen kon. Zij zijn in gemeenschap van goederen getrouwd en het wisselen van de sloten om de toegang tot het huis aan de vrouw te ontzeggen gaat lijnrecht tegen de Nederlandse wet in. Als zij juridische hulp had gevraagd,

was dit ongetwijfeld aangepakt. Tot nu toe is de AK nog met zulke schrijnende situaties weg gekomen. Onder dienaren in de aartsengelrang - dat wil zeggen: zij functioneren op bovengemeentelijk niveau - komt het voor dat men scheidt van tafel en bed of zelfs tot definitieve echtscheiding overgaat zonder bijbelse gronden (er is geen sprake van overspel of kwaadwillige verlating). Dit doet men nota bene onder het motto dat voor God het huwelijk in stand blijft. Alsof dit een alibi is om als mens te scheiden wat God heeft samengevoegd (Matth. 19:6).

Misstanden aan het licht

Ik schrijf dit alles, omdat de misstanden in de AK openbaar moeten komen (in mijn boek ga ik daar nader op in). Het is vooral een geestelijke strijd en de betovering in deze beweging moet in Jezus' naam doorbroken worden. Haar werken getuigen van weinig respect in de omgang met de medemens, de medebroeder en -zuster die in de knel komt en bij wie angst aangejaagd wordt.

De gewone broeders en zusters in de AK zijn vaak oprecht in hun geloof. Zij zijn gehecht aan de liturgie van de diensten en velen hebben deze als mooi ervaren door de jaren heen. Zij hebben soms geen idee wat voor intriges en manipulatieve gedragingen en daden er achter de coulissen plaatsvinden, waardoor tientallen engelen (= voorgangers), priesters en diakenen het veld hebben moeten ruimen vanwege een schrikbewind, waarbij de getroffen dienaren geen schijn van kans kregen. Zij zijn heus niet allemaal zomaar verdwenen, omdat ze het Werk ontrouw wilden zijn, maar omdat ze op een gezonde, evenwichtige en bijbelse wijze wilden functioneren, in plaats van een speelbal te worden van de heerschappij van de apostelen van de AK.

De kerkverlaters werden soms beschuldigd van *eigen autonomie* in plaats van de verschuldigde gehoorzaamheid ten toon te spreiden tegenover het apostolaat. Echter, zij kregen niet de ruimte om naar hun eigen geweten te handelen en de allereersten van hen waren helemaal niet in de oppositie. De apostelen die zich bezig zouden moeten houden met het gebed en de bediening van het Woord (Hand. 6:4) en het stichten van gemeenten, bemoeiden zich in de AK met alles, zelfs met het controleren van allerlei aardse zaken.

Risicogemeenschap

Ik wil een krachtige waarschuwing geven aangaande deze katholiek-apostolische stroming. Het waarschijnlijk eens met goede motieven omstreeks 1935 begonnen KAW is verworpen tot een sekte, waarvan de kenmerken aanwijsbaar zijn. Ik denk specifiek aan de volgende punten:

- Het apostolische gezag staat aan de top van de hiërarchische piramide centraal. Dit voert tot onvoorwaardelijke gehoorzaamheid aan het apostolaat dat alleen aan God verantwoording schuldig is. Dit gaat ten koste van het individuele geweten van de gelovigen.
- Elitair denken (wij hebben meer geestelijk licht dan andere christenen) en exclusief denken (wij worden geleid door een unieke viervoudige bediening) komen veel voor. De (kleine) Algemene Kerk (lees: KAW) is belangrijker geworden dan de (grote) Algemene Kerk waar alle christenen deel van uitmaken.
- Een geheimzinnigheid over de geloofsinhoud waarin slechts onder hen onder apostolische handoplegging door de Geest verzegelde gelovigen worden ingewijd.
- Onderwaardering/minachting van bloedbanden. Onder het motto de

wil van God te doen verbreekt men familiebanden.

- Krampachtig leven in het perspectief van de eindtijd speelt een hoofdrol. Men perst Bijbelteksten in het stramen van de eigen kleine groepering en verklaart ze van toepassing op de eigen apostelen. Daardoor raakt men het zicht kwijt op het grote geheel der christenheid en is de geloofsverwachting niet meer ontspannen.
- Manipulatie, intimidatie, indoctrinatie en controle spelen een niet geringe rol.

Het is belangrijk dat mensen die met de AK in aanraking komen weten dat deze een risicogemeenschap vormt. Momenteel werft de groepering vooral onder asielzoekers die men alleen maar helpt als ze trouw naar de diensten komen. Natuurlijk betreft het hier een doelgroep die afhankelijk is en daardoor beïnvloedbaar.

Bezinning

We hopen dat mensen binnen de gemeenschap na zullen gaan denken over wat er in werkelijkheid gebeurt achter de façade van de plechtige, liturgische diensten. In plaats van klakkeloos hun apostelen te volgen is er broodnodig bezinning nodig over hoe hard en meedogenloos er met mensen omgegaan wordt in de naam van God.

Het is mijn gebed dat oprechte gelovigen binnen de AK werkelijk licht van God zullen ontvangen, opdat hun ogen opengaan! En dat de apostelen zich zullen bekeren van hun rigide en liefdeloze koers ten opzichte van alle vertrokken dienaren en zich werkelijk zouden verootmoedigen over het aangerichte leed door meestal onnodige familiebreuken is mijn vurige wens!

Jildert de Boer

In april/mei 2017 verschijnt van de auteur het boek ZIJT GIJ NIET APOSTELLEN?! *Geschiedenis, leer en praktijk van het Katholiek Apostolisch Werk of de Algemene Kerk Groenekan*. Het boek telt ca. 370 pagina's en komt uit bij Uitgeverij Ipenburg te Elburg.

Maak gebruik van uw Promise totaal abonnement!!

Iedereen die een Promise Magazine in de bus krijgt, heeft toegang tot extra informatie op de website www.stichting-promise.nl

Helaas maken veel abonnees hier nog geen gebruik van. U kunt inloggen door 'MAGAZINE' op de homepage aan te klikken en daarna 'INLOGGEN/UITLOGGEN' en vervolgens uw gebruikersnaam en wachtwoord invullen.

Daarna kunt u bij MAGAZINE aanklikken

'Bekijk uitgaven' (zie bovenste foto) U kunt dan de laatste 50 Promise Magazines bekijken in bladerformaat en/of downloaden in een PDF bestand! Verder heeft u toegang tot 5 uitgebreide brochures en kunt u 20 e-books downloaden!

Inloggegevens kwijt?

Als u uw gebruikersnaam en wachtwoord kwijt bent, kunt u een email sturen naar info@stichting-promise.nl met daarin uw adresgegevens en het verzoek voor uw inloggegevens.

Even voorstellen

Ik voel me enorm bevoorrecht om als vertaalmedewerkster deel uit te maken van het Promise Magazine. Mijn interesse in de Engelse taal is begonnen in Suriname, waar ik ben geboren en getogen. Mijn eerste vertaaltukjes heb ik als reisbureau-medewerkster en later als secretariaal medewerkster op de Libische Ambassade mogen doen. In

Nederland heb ik er jaren helemaal niets mee gedaan, totdat een broeder mij vier jaar geleden vroeg of ik een stukje, dat hij geschreven had, wilde vertalen. Sindsdien heb ik een door God vernieuwde interesse gekregen voor vertalen in het Engels. Ik ervaar een enorme zegen tijdens het vertalen van de Promise-artikelen. Heel dankbaar ben ik daarvoor. Ik hoop dit zolang ik het kan, te mogen blijven doen.

*Hartelijke groet,
Ursula Moestapa*

(zie <https://stichting-promise.nl/english-articles>)

Hartelijk Dank!

Hoewel het aantal abonnees jaarlijks afneemt, kunnen we dit jaar toch weer doorgaan met de uitgave van ons blad, en wel doordat velen naast de abonnementsbijdrage iets extra's hebben overgemaakt. We zijn hierdoor erg bemoedigd en willen u bijzonder bedanken dat we zo verder kunnen met ons werk. Al het werk, zoals het schrijven en vertalen van artikelen, het beantwoorden van de vele mails en het verzorgen

van de website, wordt door vrijwilligers geheel belangeloos gedaan. Helpt u ons ook met het werven van (online) abonnees, en wilt u ons blijven ondersteunen met uw gebeden en giften?

*Hartelijk dank, mede namens het Promise-team,
Gerard Feller*

Colofon

Het blad "Promise" is een uitgave van stichting Promise en verschijnt 4 maal per jaar.

Het doel van de stichting is de verkondiging van het evangelie van Jezus Christus.

De stichting tracht dit doel te bereiken door:

- Het toetsen van allerlei maatschappelijke en geestelijke stromingen en denkwijzen, vooral op medisch en sociaal gebied aan het Woord van God, de Bijbel.
- Het publiceren via het blad "Promise" van geschriften en of bijbelstudies met bovengenoemd doel, dit tevens via audiovisuele middelen aan een zo breed mogelijk publiek.

De stichting is interkerkelijk en heeft als grondslag, zich daarbij alleen te laten leiden door de Bijbel, waarvan ze gelooft dat dit het geïnspireerde Woord van God is en alleen onfeilbaar gezag heeft.

We geloven dat God deze wereld zo lief heeft, dat Hij zijn Zoon gegeven heeft om onze straf op de zonde te dragen, opdat wij, indien we in Hem geloven eeuwig met Hem mogen leven en ook nu dagelijks Zijn aanwezigheid mogen ervaren. Door middel van diverse activiteiten van de stichting willen we deze boodschap uitdragen

Redactie

Gerard Feller, Oudewater
drs. W.J. Pijnacker Hordijk, Delft
drs. Piet Guijt, Zoetermeer

Comité van aanbeveling

Ds. Orlando Bottenbley
Drs Martie Dieperink
Drs Bert Dorenbos
Drs MartienJan de Haan
Prof. dr. Ir. Henk Jochemsen
Dhr. Hans L.J. Keijzer
Prof.dr. Martjan Paul
Drs Chr. Steyn
Dhr. Teun Stortenbeker
Dhr Feike ter Velde
Ds dr. Paul J. Visser
Drs Jef de Vriese (België)
Drs Téó v.d. Weele
Dr. Jim Wilder (U.S.A.)

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van de artikelen is voor de auteur en/of de redactie

Vormgeving DUO-ontwerp, Utrecht

Druk Boom + Verweij grafiservices, Mijdrecht

ISSN: 1383-0295

verschijnt 4 x per jaar

Abonnement 2016: € 25,- per jaargang (inclusief abonnement online)

Abonnement online 2016: € 12,- per jaargang

St.Promise

Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater
Tel. 0348 - 563359
e-mail: info@stichting-promise.nl
internetpagina: www.stichting-promise.nl
IBAN ING: NL10INGB0004906197
BIC ING: INGBNL2A

IBAN Rabobank: NL58RABO03916.83.071
BIC Rabobank: RABONL2U

Buiten Nederland is alleen een abonnement online mogelijk

St.Promise

Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater
Nederland

Losse nummer € 4,-

9 771383 029001